

Havebladet

NR.3 / AUGUST 2018

Kolonihaveforbundet

Guide:
Sådan laver du et
lasagnebed

ÆBLERNE ER KLAR TIL HØST

Roserne længe leve

TØRRING AF SVAMPE

Læs også: Nyt fra Kolonihaveforbundet / Fru Hansen i have 88

HAVEMØBLER I TEAKTRÆ • UNIKKE VITRINESKABE • DANMARKS STØRSTE U

VÆGHÆNGT VITRINESKAB

I METAL/JERN

120X80X24,5 CM

Væghængt Vitrineskab udført i sort brush lakeret jern. To låger med glas samt glas i siderne. Greb af sortlakeret jern. Skabet er med 4 jernhylder. Industrielt design. Hærdet glas. Kommer samlet. Vægt 30 kg. Farve: Black Brush (sort antik).

1.995,-

VITRINESKAB

120X81X26 CM

Hvidt helmalet vægophængt skab. Indvendigt hvidmalet, front med to glaslåger, glas i siderne, indvendigt tre hylder. Kommer samlet. Indvendig hyldedybde 21,5 cm

2.295,-

SKÆNK, KØKKEN ELLER ENTREMØBEL

UDFØRT I GENANVENDT CEDERTRÆ

Topplade beklædt med jern med patineret look. Greb af patineret messing. Øverst tre skuffer, nederst i begge sider to skuffer samt hylder. Kommer samlet.

4.995,-

VITRINESKAB

175X120X45 CM

Vitrineskab med glas i front og sider, i helmalet sort træ. Indvendigt hvidmalet. Front med tre skuffer samt to låger bag hvilke hylder. Monteret med beslag af metal. Mål på hylder er L120xD40, 29 cm mellem hylderne i højden. Delvist håndlavede, derfor kan der forekomme variationer i farve, finish og størrelse. Dette er IKKE en fejl i produktionen, men en del af vitrineskabenes unikke look.

4.795,-

Direkte Import ApS - CVR: 27656471 - Telefon: 29 28 56 50 - E-mail: info@direkteimport.dk

Showroom adresse: Assenbølle Erhvervspark, Middelfartvej 63, Hal D, 5492 Vissenbjerg

Showroom åbningstider: Tirsdag til søndag: 10-15 | Alle helligdage: 10-15

ROMANTISKE MØBLER • MØBLER AF GENBRUGSTRÆ DVALG I VITRINESKABE

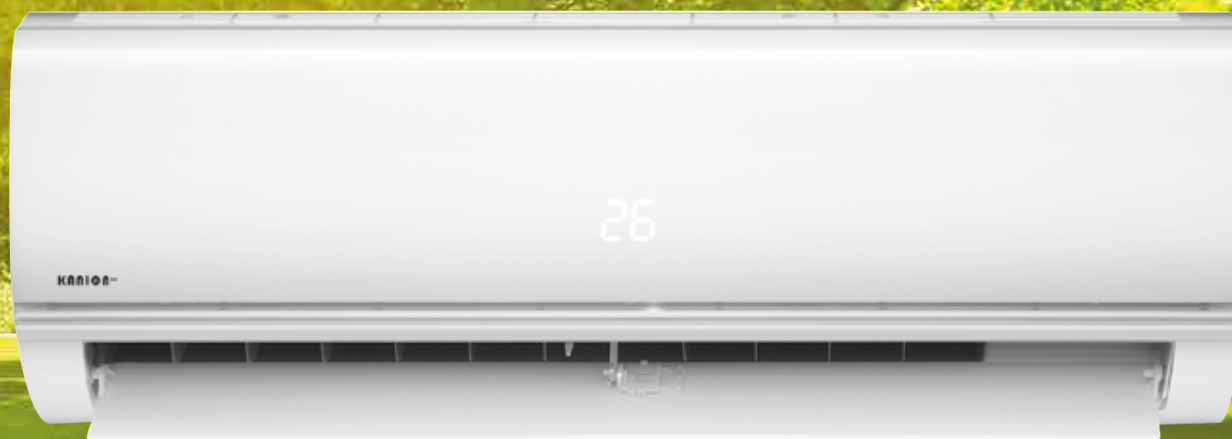

VITRINESKAB

198X92X39 CM

Vitrineskab i helmalet massiv træ. Udvendig Æblegrøn, indvendig hvidmalet. Højde imellem hylder øverste og nederste 37cm, de 3 hylder midtpå 33cm. Vægt 67kg. Vitrineskabene er delvist håndlavede. Derfor kan variationer i farve, finish og størrelse forekomme. Dette er IKKE fejl i produktet men en del af vitrineskabenes unikke look.

4.795,-

VARMEPUMPE

LUFT TIL LUFT KANION 6 KW. INKL. STANDARD MONTAGE.

Fastmonteret varmepumpe luft til luft der opvarmer ca 110m². Anlægget bringer billig varme ind i huset på en energirigtig måde. Især i for- og efteråret, kan energiregningen optimeres. Bruges der gas olie eller el som opvarmningskilde, er der mange penge at spare med en luft til luft KANION varmepumpe, som supplerende varmekilde. En KANION luft til luft varmepumpe er et miljøvenligt valg, som mindsker CO₂-udslip. Om sommeren giver en KANION varmepumpe også et behageligt indeklima med 3,5 kw kølefunktion. Anlægget er beregnet til brug i private hjem, og kontorer og lign. Anlægget indeholder kølemiddel og bliver installeret af autoriseret kølefirma.

7.995,-

inklusive standard montage. (gælder kun brofaste øer).

**DIREKTE
IMPORT**

Lederen

Af Preben Jacobsen / Forbundsformand

Den sidste kongresperiode, der slutter om lille måned når vores 110 år gamle kolonihaveforbund holder sin 33. kongres i Odense, har været en periode, hvor der har været mange bolde i luften.

Der er ingen tvivl om at mange tillidsfolk rundt om i landet har følt sig presset og nogle gange måske har følt at de forskellige tiltag ikke vedrørte dem, men alle de andre.

Forskel på ønsker og behov

Det er klart, og det har vi også oplevet, at der er forskel på hvad der ønskes og efterspørges rundt omkring i landet.

På vores temadage, som vi afviklede i starten af 2017, hvor vi havde tre temaer: Samarbejdet i hovedbestyrelsen, arbejdet i kredsene efter sammenlægningen og endelig kolonihaver i fremtiden, kunne vi dog konstatere, at til trods for at vores haver lå forskellige steder i landet, havde vi de samme problemer og brug for en stærk og handlekraftig organisation.

Vi fandt vel også ud af at Kolonihaveforbundet er andet end billig haveleje, Havebladet og havepræmiering.

Det er kun toppen af isbjerget. Der var brug for flere kurser og mere vejledning. Der var et ønske om at Kolonihaveforbundet skulle være mere professionelt og byde ind med den faglighed og de kompetencer, som en almindelig tillidsmand ikke har. Nogen gav udtryk for, at de havde brug for hjælp også til andre opgaver, da det at være tillidsmand

efterhånden var et fuldtidsarbejde, hvilket fik mange til ikke at deltage i foreningslivet.

Da det er vigtigt at man stadig skal kunne finde tillidsfolk blandt helt almindelige mennesker der arbejder, er det et vigtigt fokusområde.

Kommunikation og information

Et meget stort ønske fra temadagene var også, at vi skulle styrke vores kommunikation og informationsvirksomhed, både internt og eksternt. Det betød at vi i efteråret 2017 ansatte en kommunikationsmedarbejder. Da vi samtidig udvidede vores foreningsservice, måtte vi ansætte 2 personer yderligere. Da vores jurist stoppede ved årsskiftet, måtte vi også ansætte en ny jurist. Det har betydet at vi har været nødt til at finde nye lokaler da de gamle på Frederikssundvej blev for små og utidssvarende.

Nye haveformer

Et anden område vi har arbejdet på, er nye haveformer, der også er et resultat af temadagene. Her efterspurgte man haveformer med større rummelighed både med hensyn til hus og have og samtidig ønskede man større diversitet både i haveform og blandt brugerne.

IT-plattform

Det er tidligere besluttet at Kolonihaveforbundets IT-plattform skulle fornyes, således at systemerne arbejder bedre sammen. Medlemssystemet og det nye vurderingsværktøj blev sat i gang i starten af 2017 samtidig med at

KOLONIHAVE
FORBUNDET

FORBUNDETS HOVEDKONTOR OG REDAKTION

Smedeholm 13 C, 2. th.
2730 Herlev
Tlf. 38 28 87 50
info@kolonihave.dk
www.kolonihaveforbundet.dk

KONTORETS TELEFON- OG ÅBNINGSTIDER

Mandag-torsdag ... 10-12
Fredag Lukket

ANNONCEKSPEDITION

Vendemus ApS
Tlf. 72 22 70 80
jan@vendemus.dk
www.vendemus.dk

vi startede Dialognet, der er et lukket netværk for bestyrelser og medlemmer. Samtidig har vi skiftet driftleverandør.

Tilkøbsmuligheder

Kolonihaveforbundet har hele tiden haft forskellige serviceydelser som foreningerne har kunnet tilkøbe. Disse er blevet udvidet med havesalg, tinglysning og som noget helt nyt er efterspurgt hjælp til fogedsager.

Samtidig har vi stadig vores kursusvirksomhed som er udvidet med et kursus i konflikthåndtering.

Da vi samtidig mærker en markant stigning i vores almindelige rådgivning, er der virkelig tryk på, og jeg kan sagtens forstå, når vores tillidsfolk føler sig presset.

Endelig er der meget sekretariatsarbejde i forbindelse med det udvalgsarbejde som hovedbestyrelsen har nedsat, et arbejde der er meget tidskrævende op til en kongres.

Der er mange opgaver, også opgaver som ikke er nævnt her. Derfor er det vigtigt at vi har en stærk organisation, der er parat til at hjælpe når/hvis det går galt. Det er vigtigt at vi husker, at selv om vi ikke har brug for hjælp i dag, så har vi det måske i morgen, og så skal vi være parate. Det koster naturligvis og det kan kun finansieres hvis der er balance mellem kontingent, og de ønsker og krav, vi stiller til forbundet.

*I ønskes alle en god kongres
og en rigtig god eftersommer.*

INDHOLD

- 4 Lederen
- 6 Aktiv i haven
- 10 Astrids Have
- 12 Til haven
- 16 Medicinhaven i Tranekær
- 18 Morfars prydhave
- 20 Blomsterkunst: Ikebena
- 22 Tørring af svampe
- 24 Længe leve roserne
- 26 I forbifarten
- 27 Gode bøger
- 28 Æblerne er klar til høst
- 30 Overskudsæbler søges
- 31 Den grønne telefon
- 32 Sådan laver du et lasagnebed
- 34 Liv i haven
- 35 Ormekompostering
- 36 Havebladets ABC
- 36 Krydsord
- 37 Hjælp bierne
- 37 Ny legeplads
- 38 Den syge side
- 39 Værd at besøge
- 40 Fru Hansen i have 88
- 41 Naturen holder dig sund
- 42 Vores kurser
- 43 Kolonihavejura
- 44 Historisk haveforening reddet på målstregen
- 45 Da æblehytten kom til verden
- 46 Set og hørt
- 51 Frilandsmuseet er et spændende sted

FORSIDEBILLEDE

Adobe Stock

REDAKTION

- Forbundsformand
Preben Jacobsen
(ansvarshavende)
- Grethe Bjerregaard
(redaktør)
- Hovedbestyrelses-
medlem Ole Michél

TILKNYTTET REDAKTIONEN

- Hovedbestyrelses-
medlem
Preben Sørensen
- Landskabsarkitekt-
erne Ole Statta og
Hans Preisler
- Direktør Ditte Jensen

ANSVAR

Hvor intet andet er nævnt er illustrationer af artiklens forfatter. Redaktionens påtager sig intet ansvar for stof, der indsendes uopfordret til Havebladet.

LAYOUT OG TRYK

Novagraf A/S
Eftertryk er ikke tilladt

OPLAG

Ca. 40.500

ISSN

0017-8497

REDAKTIONELT STOF FRA FORENINGERNE TIL HAVEBLADET 4/2018

Udbedes til
redaktionen senest
27. august 2018.
Havebladet 4/2018
udkommer primo
november 2018.

AKTIV I HAVEN

Af Jann Poulsen / Konsulent i Sydøstfyns kreds

AUGUST

Det er sommer, så det er med at nyde kolonihaven. Stauderne blomstrer frodigt. Mange roser er begyndt på anden blomstring. I køkkenhaven kan der dagligt høstes friske grøntsager. Hos frugtræerne bliver frugterne større og større og begynder at få farve.

HUSK: At planterne i krukker på terrassen også skal have lidt gødning, så de står frodigt resten af sommeren.

UNDGÅ: At der kommer gødning på bladene, der kan svides af gødningen.

Stadebedet

Stadebedet kan måske trænge til fornyelse i form af nye sorter af stauder. Sidst på måneden i en fugtig periode er det godt at plante stauder. Ligeledes kan der etableres et nyt stadebed, eller det gamle kan plantes om. Det er vigtigt at bearbejde jorden godt, evt. at jordforbedre med kompost. Er jorden meget leret kan det være en fordel at blande grus i jorden for at sikre porøsitet og ilt.

Når der er plantet kan der gives lidt blandingsgødning N-P-K og sidst - men ikke mindst - vand hver enkelt plante grundigt.

Surbundsbedet

De såkaldte surbundsplanter kræver et voksebed med sur jord hvor reaktionstallet er omkring pH 4,5.

Tørvestrøelse (spagnum) har et tilpas lavt pH og anvendes til at plante i. Tørvestrøelsen kan evt. suppleres med gran- og fyrrenåle som også har et lavt pH. I langt de fleste kolonihaver er det nødvendigt at bruge tørvestrøelse til surbundsplanter. Det er kun i området hvor surbundsplanter som lyng, tyttebær, tranebær og blåbær trives godt at tørvestrøelsen kan undværes.

Et surbundsbed kan etableres ovenpå eksisterende jord ved at udlægge et tykt lag tørvestrøelse, evt. omkranset af natursten. Jorden, hvor der skal være et bed, kan udgraves og fjernes hvorefter der fyldes op med tørvestrøelse i et lag på ca. 20 cm.

Eller der kan graves enkelte plantehuller, som fyldes op med tørvestrøelse.

Tørvestrøelsen der anvendes skal være grov og lys. Grov for at sikre godt med ilt. Og lys for at sikre langsom omsættelighed.

Når der er plantet gives gødning, gerne alm. blandingsgødning. Der vandes grundigt og der kan evt. udlægges et lag barkflis fra gran og fyr, som hæmmer fordampningen.

Det er godt at etablere en beplantning i eftersommeren, hvor jordtemperaturen stadig er høj, og rødderne kan få en god jordkontakt.

Grøntsager

Grøntsager som kål, porrer og selleri vil gerne have et tilskud af gødning da disse køkkenurter vokser langt hen i efteråret og ikke er særligt afhængige af daglængden. Det kan være en fordel at hyppe porrerne endnu engang.

Frugtbuske

I forbindelse med at bærrerne modner og skal plukkes kan det være en fordel at beskære/udtynde buskene. De ældste grene klippes helt tilbage, det er de nye sommerskud der giver frugt til næste år. Lad frugterne blive på

busken og beskær, de afklippede grene kan tages med hen på en stol, hvor frugterne er nemme at plukke.

Denne beskæring gælder ribs, solbær og stikkelsbær men også, hvis der er storfrugtede blåbær.

Frugttræer

De tidlige sorters frugter begynder at få farve og størrelse, og høsten begynder så småt.

Der kan stadig foretages en udttynding af frugterne, så de kan opnå en god størrelse og farve.

Indsamling af frø

På mange stauder og krydderurter dannes der efterhånden frø. Disse kan høstes og opbevares tørt, gerne i papirposer, så de kan udsås til foråret.

Tørrede blomster

Egnede blomster kan plukkes og hænges op med hovedet nedad, f.eks. i et haveskur. Det er altid rart at have lidt tørrede blomstergrene til brug i årets blomsterfattige periode.

Væksthus

Solen er knap så stærk mere, og nætterne begynder at blive køligere. Lad dog stadig luftvinderne stå åbne også om natten, varmen smutter

ud alligevel, og der kan være risiko for nedslag (dugdannelse), som kan resultere i gråskimmel og revnede frugter.

Når der er overskud af friske agurker kan de skæres til agurkesalat og lægges i dybfryseren. Vent dog ikke til for langt hen på efteråret. Agurker smager bedst, når planterne får megen sol.

Melonfrugterne fortæller hvornår de er modne når de dufter og danner små revner ved stilken. Er frugten moden slipper den meget nemt stilken.

Vindruerne begynder at modne. Det er dog stadig nødvendigt at fjerne nye ranker, som vokser frem.

Tomater smager bedst og får en god, kraftig smag når de får sollys. Tomater kan plukkes inden lyset bliver for svagt. Er der mange frugter, kan de små frugter uden skind lægges i fryseren. De store frugter kan laves til puré.

Det kan stadig være nødvendigt at beskære, så der kan komme luft ind i tomatplanterne.

Døgnet
gennemsnits-
temperatur
15,6 °C

Rosa 'Karen Blixen'.

Aconitum henryi 'Spark'
- stormhat.

TV. Clematis Etoile
de Violette

TH. Løg

SEPTEMBER / OKTOBER

Efterårets første måned kan være solrig og lun og stadig kan give mange dejlige timer i kolonihaven. Der er stadig forskellige urter som kan høstes. Frugttræerne udvikler hele tiden frugterne både med hensyn til størrelse og farve. Græsplænen vokser stadig frodigt og det er plantetid for stedsegrønne og stauder.

HUSK: Løg der har brune skel indvendigt er ikke giftige. Symptomet er fremkaldt af en svampesygdom, som især kommer hvis det har været fugtigt i en længere periode.

UNDLAD IKKE: At lægge spiseløgene til tørre, hævet over jorden, når de er høstet.

Beskæring efter høst

Abrikos, fersken og mandeltræer beskæres efter høst. Grene, som har båret frugt, klippes af. Det er de nye skud, fremkommet i løbet af sommeren, som blomster til foråret og efterfølgende giver frugter. Det kan være nødvendigt at fjerne nogle af de nye skud, så der er et passende antal tilbage. Nogle grene skal bindes til espalieret.

Kirsebær og blomster beskæres/udtyndes ligeledes efter høst. Ofte kan grene med frugter beskæres medens frugterne sidder på træet. Frugterne på grenene kan så plukkes efter beskæringen.

N.B. Stenfrugt beskæres ikke om vinteren.

Klematis

Klematis købes som planter i pletter og kan derfor udmærket plantes i løbet af måneden. Klematis er en af få planter der plantes dybt. Gerne 20-30 cm under jordoverfladen. Sørg for at plantehullet er løstnet godt i bunden, så der er dræn. Jorden kan evt. blandes op med kompost, ikke spagnum – det er ingen surbundsplante. Kalktallet bør ligge omkring pH 7. Fordelen ved at plante klematis dybt er, at klematis kan angribes af klematisvisnesyge. Hvis planten visner ned, vil der dannes nye skud fra plantematerialet under jordoverfladen.

Klematis er en skovplante, dvs. at den gerne vil have lidt skygge omkring den nederste del af planten. Så plant bunddække omkring planten. Flere kraftigt voksende sorter kan vokse op i et træ og give træet et andet blomsterindtryk i løbet af sommeren. Udvalget af klematis er stort og i mange farver i blå, rød og hvid.

Græssåning

Det er en god periode at så en ny græsplæne eller reparere en eksisterende. Jordoverfladen skal planeres så jævnt som muligt, og alle større sten fjernes. Udstrø græsfrøene jævnt (såmaskine kan lånes). Der kan gives lidt N-P-K gødning. Græsfrø og gødning rives let ned med en rive, så frø og gødning får jordkontakt. Fordelen ved at så, medens jordtemperaturen er høj, er hurtig spiring og god overvintring.

Døgnet
gennemsnits-
temperatur
12,7 °C

Stedmoder

Stedmoder, som er sået i juli, har nu en størrelse så de kan prikles ud, f.eks. i et bed i køkkenhaven. De kan også plantes direkte ud på blivestedet hvor de beskyttes med grangrene om vinteren, hvorefter de vil blomstre tidligt forår.

Løgvækster

Om efteråret lægges løg af forårsblomstrende arter/sorter. Der er mange forskellige at vælge i mellem, og det giver mulighed for både en tidlig blomstring og til Sankt Hans. Læggedybden varierer meget. Som hovedregel lægges løget dobbelt så dybt, som det er stort. På emballagen står der normalt læggedybde. Hvis læggedybden ikke er helt korrekt vil løget prøve at trække sig selv ned i passende dybde. De første par år efter lægningen kan det være fint at lægge et beskyttende lag kompost over området/-erne hvor de nye løg er lagt.

Krysanthemum

Krysanthemum blomstrer flittigt. Står de på friland, kan nogle graves op, pottes og sættes i vækshuset. Der kan plukkes mange buketter i løbet af efteråret.

Væksthuset

Dagene er blevet kortere og nætterne køligere. Det gør at der skal vandes med måde, planterne må ikke være for våde. Endvidere skal der være godt luftskifte under planterne og op gennem bladmassen. Om nødvendigt fjernes noget af den overflødige bladmasse med f.eks. en kniv.

Melonsæsonen er ved at være slut; når de sidste meloner er høstet fjernes planten fra væksthuset.

Den første nattefrost kan komme. Er der stadig noget at høste, kan noget af væksthustaget dækkes om natten.

Natursten til hus og have
Belægning – stenmur – pyntesten
Og meget meget mere..
Egen import fra syd og Østeuropa

Besøg vores webshop med
 Danmarks største udvalg af natursten
www.sten-design.dk

KIG FORBI EN AF VORE BUTIKKER OG Udstilling.

JYLLAND

Sten design • Smedesvinget 6 • 6880 Tarm • Tlf.: 40 41 10 54 • mail@sten-design.dk
 Åbningstider: Tirsdag og torsdag 10-17 • Lørdag 10-13

SJÆLLAND

Haven og stenen • Allerødvej 33 • 3450 Allerød • Tlf.: 60 82 19 63 • bl.christiansen@yahoo.com
 Åben efter aftale

ASTRIDS *Have*

- VORES SYDLANDSKE (FOR)SOMMER

Hvor nogen mener, at det er ved at være for meget af det gode, så hører vi til dem, der virkelig har nydt det. Det er klart, at det ikke har været godt for afgrøderne og der er da blevet løbet en del rundt med vandkanden. Vi skulle også lige vænne os til at det lille drivhus pludselig var over 40 grader varmt og særligt tomatplanterne var ved at segne. Men når alt det er skrevet, så har det været dejligt. Aftenerne har været lange og lune, og nogle aftener har det føltes, som at have ferie midt i hverdagen, og det er virkelig det skønneste ved kolonihaven, at man kan få den følelse en tilfældig onsdag aften. Her til aften er det faktisk blevet overskyet og der varsles regn senere, så drengene er ude for at hente hynder ind, så vi er klar til vejrskiftet. Jeg under planterne lidt regn, men krydser fingre for at sommerdagene fortsætter, om så bare på lidt lavere blus.

Bare pletter er spild

Astrids lille havelod er ved at være fuld af sommerblomster, jordbær, rødbeder, forårsløg, squash og kartofler. Indtil videre er det kun ærter og bønner, der ser ud til fuldkommen at svigte os i år.

Sigurds interesse for haven er stadig intakt. Da han havde hjulpet mig med at så og plante i min køkkenhave, og set Astrid pusle med sin lille jordlod, ville han også have sit eget bed. Det var bare svært at finde et ledigt hjørne, hvor vi ikke allerede havde plantet noget. Astrid fik den gode ide at bruge den gamle plasticsandkasse, der lå under trampolinen og egentlig ventede på at ryge til storskrald. Jeg borede huller (mange huller) i bunden, og vi kom jord i. Eller det vil sige, først kom vi engangsvaskeklude over hullerne, efter tip fra en nabo, som sagde, at så forhindrede man en masse småkravl i at komme op igennem hullerne, men vandet kunne stadig løbe fra. Derefter gik Sigurd og Astrid i gang med at så krydderurter, sommerblomster, kartofler, squash, bønner og ærter i en skøn forvirring. Alt undtagen de førømtalte bønner og ærter er nu fremme, til stor tilfredshed for Sigurd. Nu vil han have mine salatfrø til at dække jorden, hvor bælgplanterne skulle have været. Bare pletter er spild i en køkkenhave, det ved han allerede, den søde dreng.

Storebror Aksel udviser høflig interesse for havedyrkningen, men

Nu er det ikke til at sige, hvordan vejret er, når dette læses, men i skrivende stund har vi haft sommer og sol i flere uger. Hynderne har ligget ude døgnet rundt, fordi der ikke har været udsigt til regn i ugevis.

er ikke ivrig deltager. Han er mere interesseret i den lille bladskærerbi, der bor i en plantesæk på terrassen. Det er fascinerende at iagttage, hvor mange ture den tager frem og tilbage med bladstykker til reden.

Aksel undrede sig over, hvorfor den fløj helt over nabohuset for at finde blade, men vi blev enige om, at den nok havde nogle yndlingsblade et sted i foreningen.

"Næste projekt er en ørken med små kaktusser"

Landskaber med dyr

Den seneste hobby i familien er Sigurds såkaldte dyrelandskaber. Han laver landskaber med rigtige planter til sine små minidyr. Vi har sat miniplanter i små fade og pyntet med strandsten og Sigurd har udvalgt dyrene. Astrid er ligeledes grebet af den nye hobby, så de to haveentusiaster fandt en mindre zinkbalje til endnu et landskab. De var med i plantecenteret for at finde små planter til en savanne til blandt andet et løvepar. Det lykkedes Astrid at få lavet en lille sø i et afklippet plasticbæger, og der blev også plads til en lille rød rubin under planterne. Næste projekt er en ørken med små kaktusser, men de mangler en kamel, som Sigurd har glemt i lejligheden, så vi skal snart hjem og hente flere legesager.

Af Tina Baungaard Nielsen

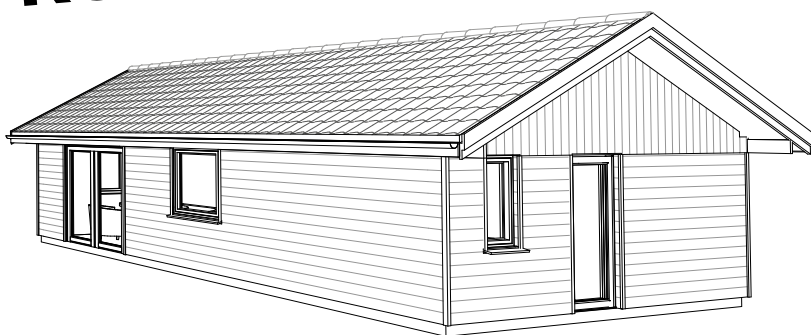
Fra **DRØM** til virkelighed

KAMPAGNE

Kolonihavehus 50m² opsat inkl. fundament

KUN KR. 275.000*

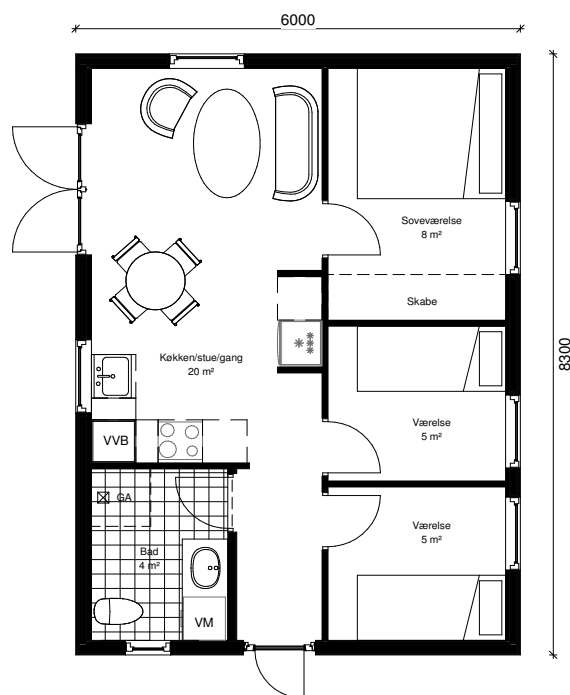

SKYND DIG

Ved køb inden d. 19.8.2018 får du uden beregning følgende:

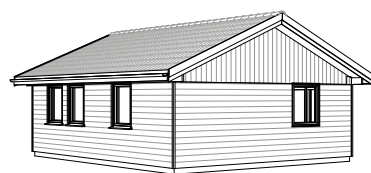
- Nedrivning af eksisterende hus.
- Ændring af fundament til skruefundament

RING 25 85 69 11

*Prisen indeholder:

Råhus opsat
Fundament
Tagrender
Vandret beklædning
Strøkonstruktion til gulv

SE MERE PÅ VOR HJEMMESIDE
WWW.COMBIGRUPPEN.DK

TIL HAVEN

Hedera helix 'Arborescens'

Dette er voksenformen af vedbend. Den har store, stedsegrønne blade, blomstrer og får grønsorte bær, der overvintrer på planten. Bliver en stor busk, men kan beskæres kraftigt.

Jann Poulsen

NYD DE SELVSÅEDE STAUDER

Det er ikke alle planter som er uønskede i min have. Jeg har en stor svaghed for bl.a. akeleje, fingerbøl og stokrose. De kommer troligt år for år. Hvis du bare en gang har haft en af de nævnte planter i haven. De sår sig alle meget let. Du kan også plukke de næsten modne frøstande og tørre dem indtil frøkapslerne er helt tørre. Derpå kan du så de modne frø direkte på voksestedet enten nu eller til foråret. Første år kommer der kun en lille plante uden blomster. Andet år kommer blomsterne.

Hvis du formerer f.eks. akelejer på denne måde kan du aldrig være sikker på hvilke farver der kommer på de nye frøplanter og det uanset hvilke farver forældreplanterne har. Ved frøformering kan du få en mængde nye planter næsten uden omkostninger. Akelejerne blomstrer i slutningen af maj og begyndelsen juni. Hvis du klipper akelejerne helt ned lige efter blomstringen kan de remontere dvs. at de blomstrer igen hen på efteråret.

John Henriksen

En have giver mulighed for at få frisk luft og jord under neglene.

En have er levende, i konstant forandring og udvikler sig forskelligt fra år til år selv om man ikke foretager udskiftning af planter eller omlægger bede.

Men hvilken havedyrker med respekt for sig selv har ikke lyst til at foretage ændringer eller plante nyt?

På de efterfølgende sider får du forhåbentlig gode ideer til netop dette.

GALLER

Hen på sommeren kan galler ses på bøgehækkens blade, og det ser voldsomt ud. Det er en galhveps der har været på spil. Kan ikke bekæmpes og gør ingen skade på planten.

Jann Poulsen

Tilbehør til kolonihavehuset

KOUSTRUP er kendt for sine udgivelser af gode og fine havebøger. Vidste du også at Koustrup's nye Catalogue, beatiful learning foråret 2018 udbyder et væld af smukke plakater og kort, foruden bakker, puder, viskestykker og meget mere. Klik ind på hjemmesiden Koustrupco.dk og lad dig inspirere.

Hans Preisler

Kompost

I kolonihaven er der meget planteaffald som kan komposteres. Kompost kan bruges som jorddække om efteråret, især hvor der er sarte planter. Det er også godt til at beskytte roserne.

Jann Poulsen

Kinesertræ

Koelreuteria paniculata er et løvfældende træ som tidligt får høstfarve om efteråret, og snart efter falder bladene af.

Jann Poulsen

VANDTØNDER TIL REGNVAND

Foto: Grethe Bjeggeregaard

I vores have har vi 2 regnvandtønder à ca. 200 l hver. De fyldes hver gang, der bare kommer 10 mm regn. En tønde koster fra ca. kr. 109.- og et startsæt fra kr. 110.- som forbinder tønden til nedløbsrøret. En sokkel behøves ikke. Bare sæt tønden på 3-4 fliser. Omkostningerne er hurtigt tjent ind, og der er gratis motion ved at tøffe rundt med vandkanden.

K.A. Thomsen, H/F Lyngen

Bjørnetidsel

Bjørnetidsel *Acanthus spinosus* kan plantes i staudebedet eller i en solitær gruppe.

Jann Poulsen

Kugleblomst

En staude/dværgbusk *Globularia cordifolia* med kugleformet blomst. Den vokser i stenet, vandgennemtrængelig jord og i sol. Væksten er pudeagtig, blomsterfarven er blå.

Jann Poulsen

Skab et hyggeligt uderum

Udendørs hyggekrege med puder, tæpper og lamper trender lige nu. Her får du 10 enkle fif til at forvandle terrassen eller altanen til et hyggeligt uderum så du kan få mere ud af sommeren. Intense farver i aftensolen, duften af nyslået græs og fuglekvidder i buskene. Alt sammen indsnuset i en blød stol med betræk, der matcher tæppet under det lille kaffebord. Tænk hyggekrogen som et uderum uden vægge og loft men afskærmet af blomster og buske og måske et lavt hegn.

1. Start med at vælge det rigtige sted, en vestvendt krog er et godt valg.
2. Afgræns arealet, f.eks. med plantekasser eller krukke og med en anden belægning f.eks. i form af et tæppe.
3. Husk afskærmning mod vind, stærk sol og nysgerrige blikke. Det må gerne være lidt privat og beskyttet, men du skal stadig kunne mærke, du er under åben himmel.
4. Tænk fleksibelt f.eks. i form af plantekasser med hjul der kan flyttes efter behov.
5. Husk belysning. En varm, behagelig belysning spreder hygge og giver flere gode timer om aftenen. Der er efterhånden mange fine lamper, lyskæder og lanterner, der ikke kræver eltilslutning.
6. Overvej et varmeelement til at forlænge sæsonen. En bålplads eller bålbad, en lille keramikovn eller en gasdrevet terrassevarmer.
7. Husk det bløde element, gode puder og et varmt tæppe der tåler udendørs brug, men opbevares tørt så du undgår jordslåede pletter.
8. Glem ikke planterne både som ramme og som element i indretningen. Men også som afskærne blomster i en vase på kaffebordet.
9. Find den røde tråd der forbinder elementerne i dit uderum. Vælg nogle gennemgående farver eller mønstre i tekstiler og afstem med planterne omkring.
10. Forkæl alle sanser, find den bedste plads til stolen, sæt redekasser, foderbræt og fuglebad op, så får du fugle i haven og plant duftende blomster og urter.

Hans Preisler

TIPS & TRICKS

Iben Sandra Svensson har været på jagt i facebookgruppen Kolonihaven Tips & Tricks, samt Hus & Have, hvor hun har fundet følgende.

BÆNK TIL MANGE FORMÅL

Forelskelsen ramte mig for lidt over ti år siden, da jeg på en stor altan i København mødte min første Tralle bæk. Den var helt enkel – i bund og grund en Tralle monteret på husmuren med hængsler og holdt oppe af kæder i enderne, så den kunne slås ned til liggeplads med puder og når der så skulle være plads til tørrestativet kunne den slås op.

Problemet var bare at jeg ikke havde en altan eller andet hvor jeg kunne have sådan en.

Men jeg havde stadig ønsket om et multimøbel på min terrasse. Noget der kunne fungere som et par ekstra siddepladser når der bliver mange ved bordet. En lille bæk hvor jeg kunne hænge ud med min kaffe og nyde morgensolen med ryggen mod bagsiden af naboens mur og på sigt måske også som en interimistisk træningsbæk – et håb om at få hevet håndvægtene lidt ud i det fri.

Og da jeg havde en anseelig mængde rester fra et terrassebyggeri – både ender af selve terrassebrædderne og af de bærende lægter – var det her det begyndte at blive spændende og konceptudviklingen gik i gang. Jeg tænkte at man ville kunne bygge en kasse af disse rester, som ville

kunne opfylde alle de ovenstående formål... Men hvordan skulle jeg få flyttet den rundt efter de forskellige behov. Jeg har været mere end meget i IKEAs køkkenafdeling og kom i tanke om nogle greb, Bagganäs, der er 143 mm brede, rustfri og til den nette sum af 29 kroner for et par.

Herfra var der så bare at invitere en god ven over, sælge min ide og sparre lidt over hvordan man bedst angreb projektet så man ville få en konstruktion, der ikke ville komme til at vakle under vægten.

Med en brede på det enkelte bræt på 12 cm og en afstand mellem brædderne på 3 mm konkluderede vi at vi ville ende med en siddehøjde på ca. 40 cm hvis vi lagde sædet oven på og fik tykkelsen med. Et niveau, der opfyldte alle de krav vi stillede. Dybden blev så bestemt ud fra at vi også valgte at den fik 3 hele brædder. Endegavlene blev så målt op og savet til. Først monterede vi grebene og underforsønkede skrueerne på bagsiden inden vi monterede de 3 brædder i enderne på stykker af de kraftigere lægter fra den bærende konstruktion under terrassen. Som afstand brugte vi tykkelsen af en gammel rørepind fra da huset blev malet. Den brede side af denne pind, kom så til at danne afstanden fra

kanten og ind til skrueerne, så de kom til at sidde pænt på en linje. Da gavlene var klar rejste vi dem op og fik hurtigt monteret siderne. Længden af bænken blev 120 cm, et mål der kom ved at se hvordan vi kunne få mest ud af de rester vi havde og stadig en bæk lang nok til 2 personer ved et bord, træning og ikke mindst en pude og en kop kaffe. Da dette var på plads blev toppen monteret og den blev indviet.

Den har på fotoet endnu ikke fået terrasserens og olie da jeg tror vi arbejder lidt videre på den – inden vi erklærer den for helt færdig.

Konstruktionen er som sådan stabil nok... Meeeen – jeg tror på sigt den vil få hesteryg og næste projekt bliver at lægge en af de kraftige lægter på undersiden af midten af sædet, så vægten fordeles over alle tre sider brædder og samtidig hæfte denne i siderne.

Alt i alt krævede det nogle rester, en pakke 50 mm rustfri skrue, 2 greb fra IKEA, en kold øl og lidt brainstorming med en god ven + en eftermiddag med godt vejr.

De forskellige mål vil jo variere efter hvad man har liggende og hvilke formål man tænker ind i sin kasse. Ved at bruge samme materialer og afstande mellem brædderne som på terrassen er jeg godt tilfreds med dens udtryk.

God sommer og god arbejdslyst.

Mads Thye

KULSUKKER I HAVEN

Kulsukker har en lang historie som medicin- og spiseafgrøde for både dyr og mennesker i Danmark. I dag dyrkes den ikke så hyppigt, men den er relativt almindelig i grøftekanter, hovedsagligt hvor jorden er fugtig og næringsrig. I haven er det imidlertid en særdeles nyttig plante. Dens vækst er kraftig og hurtig, så den producerer en stor mængde biomasse hver sæson. Dens dybe pælerødder går over to meter ned i jorden og henter næringsstoffer, der ellers er i risiko for at blive vasket ud. 3-4 gange om året kan man høste de næringsrige blade og lægge dem ud omkring køkkenhavens afgrøder som jorddække. På den måde kommer næringsstofferne tilbage til jordoverfladen til gavn for andre afgrøder. Kulsukker blomstrer først på sommeren med lilla blomster, der tiltrækker insekter. Der findes flere arter af kulsukker, hvor de mest almindelige er lægekulsukker, *Symphytum officinale*, og foderkulsukker, *Symphytum x uplandicum*. Disse arter formerer sig kraftigt ved selvsåning og kan derfor være problematiske at plante ud i haven. Den bedst egnede er en steril hybrid, der hedder russisk kulsukker 'Bocking 14'. Den formeres ved roddeling, hvilket gør den noget lettere at styre.

Mia Stochholm

Mammutblad

Gunnera manicata

Mammutblad er en staupe med meget store blade på lange stilke. Blomsterstanden er lysegrøn. Det er en plante som det er vigtigt at vinterdække. Det kan gøres med tørt løv, staudetoppe m.m., gerne i et lag på 5-10 cm og plast for at overvintre tørt. Dækket fjernes gradvist om foråret. Nattefrost kan beskadige de nye blade.

Jann Poulsen

BATTERIER TIL MANGE MASKINER

GARDENA har udviklet et nyt fleksibelt batterisystem til haveejerne bestående af en omfattende serie af batterier HeartBeat System. Her får du lette og ergonomiske havemaskiner til både de små og mellemstore haver med tilhørende 18 volts batterier, og til de krævende haver med tilhørende 40 volts batterier. Alle maskiner kan også købes med det imponerende stærke lithium batteri. Gå ind på hjemmesiden Gardena.com hvis du vil vide mere om muligheder, maskiner og priser.

Hans Preisler

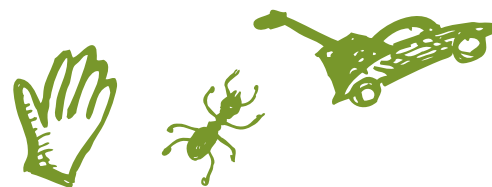

Koste til alle formål

FISKARS er et stort navn indenfor haveredskaber. I 2118 lanceres nye koste som kan klare alle fejeopgaver ude som inde. Fiskars large med et bredt lige hoved, Fiskars medium med et mindre buet hoved og Fiskars light velegnet til gårdhaven. Kostene kan købes for hhv. 219 kr., 189 kr. og 199 kr. Se mere om Fiskars omfattende sortiment og priser på www.Fiskars.dk.

Hans Preisler

MEDICIN-HAVERNE I TRANEKÆR

En stor del af den moderne medicin bygger på stoffer, man har fundet i planter. I Tranekær på Langeland er etableret en række haver, der hver især rummer planter, der har været brugt mod sygdomme i forskellige dele af kroppen. Haverne er smukke og værd at tage en omvej for at besøge.

Slangeurt

Slangeurt *Bistorta officinalis*, syn. *Polygonum bistorta* rummer, som artsnavnet *officinalis* siger, medicinske egenskaber. Planten har ret store, lange og brede blade samlet i rosetter. Blomsterstænglerne udvikles i løbet af juni bliver ca. 50 cm høje afsluttende med rosa blomster samlet i et aks. Det er rhizomerne (rødderne) der anvendes mod bl.a. diarre eller voldsom menstruation.

Der er en tendens til at moderne mennesker søger tilbage til rødderne, også med hensyn til brugen af planter. Krydderurter har i mange år været populære. Mange egentlige lægeurter skal man dog være lidt mere forsigtig med bare at bruge, for de kan indeholde stoffer, det kan være problematisk at indtage i for store doser. Der er en grund til at de er gået ud af almindelig brug.

Af Grethe Bjerregaard / Redaktør

Haven med planter til fordøjelse, stofskifte og ernæring

Hyld

Hyld *Sambucus nigra* er en busk/lille træ med hvide blomster samlet i skærme i juni-juli og sorte frugter senere på sommeren. De fleste af os kender hyldesaft som en sundhedsdrik men også blomster og blade bruges. Bladene siges at stimulere stofskiftet og blomsterudtræk fungerer som sveddrivende middel ved forkølelse.

Mahonie

Mahonie *Mahonia* er en træagtig plante med tornede, blanke, stedsegrønne blade. Blomsterne er gule og frugterne er mørkeblå bær. Det er rødderne og frugterne der bruges til at lave en bitter, adstringerende (sammentrækkende) opløsning. Den kan fx bruges mod diarre. Man kan lave gelé af frugtsaften.

Etageløg

Etageløg *Allium x proliferum*, syn. *Allium cepa* var. *viviparum* er en løgplante hvor der dannes små løg i spidsen af bladene. Den er dekorativ og kommer år efter år. Mange løgarter har gode, medicinske egenskaber. Udtræk af løgene kan have gavnlig virkning på infektion i bronkierne og udvendigt mod akne og bylder.

Havtorn

Havtorn *Hippophae rhamnoides* er en busk/lille træ med grentorne, der kan være besværlige at have med at gøre. Planterne er enten han- eller hunblomstrende, så hvis man skal have frugter skal man altså have mindst en han- og en hunplante. En enkelt hanplante kan bestøve flere hunplanter. Havtorn har mange gode, medicinske egenskaber, bl.a. forbedrer den fordøjelsen og virker mod stress. Det er frugter og blade, der anvendes.

Lægestregbælg

Lægestregbælg *Galega officinalis* er en staupe der tilhører ærteblomstfamilien. Den har tynde stængler der gerne vil have noget at støtte sig til så de dekorative blomster hæves lidt over jorden. Den fungerer som pryd-, bi- og grøntfoderplante med indholdsstoffer, der bl.a. forbedrer fordøjelsen og er med til at sænke indholdet af blodsukker.

Bulmeurt

Bulmeurt *Hyoscyamus niger* er en toårig plante med kirtelhår. Den tilhører natskyggefamilien, ligesom fx tomat. Stænglen er besat med spredtsiddende, store, groftandede, ildelugtende blade. De gullige blomster med violette årer sidder i to rækker og frugten er en torummet kapsel med mange frø. Blomsterne udvikles normalt i juli-september. Den kan findes vildtvoksende ved fx historiske ruiner, lossepladser mv. Alle dele af planten er meget giftige og man bør være meget forsigtig med brugen. Heldigvis smager den ikke ret godt. Den har narkotiske egenskaber og kan virke afslappende. Den har en udvidende virkning på øjnenes pupiller.

Morfars prydhave

SENSOMMER

Der skete ingen skader i haven, jeg har kun sommerblomster og vækster som kan tåle lidt sporadisk sen nattefrost.

Senere i maj skal jeg love for at det var andre temperaturer som kunne ses på termometeret. Der var adskillige dage med temperaturer på over +25 grader som det mest almindelige. Disse høje temperaturer i så mange dage gav som resultat at maj måned 2018 blev den varmeste siden man begyndte at registrere officielle temperaturer.

De høje temperaturer kombineret med en meget lille regnmængde gjorde at græsplænen hurtigt gik i stå med at vokse og blev gul. Resten af blomsterne klarede det lige med lidt opsparet regnvand og vanding efter solnedgang.

Eftersommer i prydhaven

August hører til en af mine absolutte yndlingsmåneder. I denne måned kulminerer mange af de tiltag som du har gjort hele foråret og forsommeren. I august begynder ligeledes de nysåede

sommerblomster rigtigt at folde sig ud. Samtidig med blomsterfloret kan jeg nu også se de første efterårsfarver. Det er lidt tidligere i år på grund af tørken i maj.

Den nye blomsterfarve

Morfars prydhave er ikke underlagt modeluner med hensyn til f.eks. farver og lignende. Jeg kan alligevel ikke undlade at fortælle, at jeg lige har set årets blomsterfarve 2019 på årets havemesse Chelsea Flower Show: rent gul.

Personligt kan jeg godt lide gule blomster, men jeg syntes at farven rent gul godt kan blive lidt for kold. Jeg bruger ofte rent gule blomster, men næsten aldrig helt alene. Jeg kan godt lide at plante nogle enkelte hvide, rosa eller orange blomster ind imellem de gule. Det gør efter min smag havepartierne mere varme. Yderligere anbefaler havetrendsættere

Jeg har altid sagt, at når man bor nord for Alperne, så er det ikke sjældent, at der lejlighedsvis kommer nattefrost helt til Grundlovsdag. Også i år havde jeg sen nattefrost i Morfars Prydhave og det var i starten af maj.

at vi skal anvende flere græsser, bregner, *Hosta* og lignende med store blade. Bunddækkeplanter med store blade kan også reducere antallet af ukrudtsfrø som falder ned på jorden og spirer. Så ud over den smukke effekt disse bladplanter kan tilføre bedene har de også en gavnlig effekt som morfar helt kan tilslutte sig og anbefale.

Godt at gøre i haven lige nu

På dette tidspunkt af året findes årets

August er
en god måned
at klippe dine
stedsegrønne
hække

Næste års farve skal være gul. Jeg syntes at dagliljer kan levere alle varme gule nuancer. Så den vil jeg personligt anbefale.

højeste jordtemperaturer over en længere periode. Denne gode egenskab udnytter jeg hvert år i haven. Der er altid planter som skal flyttes eller nyplantes. Ved at gøre det på dette tidspunkt giver du planterne større mulighed for at få etableret sig og danne nye rødder inden jorden bliver koldere. Når planterne har fået nye, mindre sugerødder kan de bedre klare længere tørkeperioder i den kommende vækstsæson.

Årets bedste tidspunkt er ligeledes nu, hvis du ønsker at så en ny græsplæne. August er ubetinget det bedste tidspunkt. På grund af den høje jordtemperatur spirer frøene meget ofte i løbet ca. 10 dage, vel at mærke hvis ikke jorden er knastør. Hvis dette er tilfældet, kan det ofte være nødvendigt at vande lidt. Sørg for at strålen er tilpas blød så jorden gøres fugtig på en stille og forsigtig måde så ikke de nysåede frø spules væk. Vand kun når der ikke er fuld sol. Gerne om aftenen.

Klipning af stedsegrønne hække

August er en god måned at klippe dine stedsegrønne hække som f.eks. buksbom og taks. Hvis du klipper dem nu, kan nyvæksten, som altid kommer efter en klipping nu, nå at modne af. Dvs. at skuddene kan nå at blive træagtige. Træagtige skud kan bedre modstå evt. lave frostgrader.

Med disse små tricks ønsker jeg alle en god eftersommer og efterår.

230V I FRITIDSHUSET Til lys, køleskab, tv

MULIGHED FOR TILSKUD!

SOLCELLEANLÆG

Solcelleanlæg fra Viva Energi leverer 230V til fx køleskab, tv, lamper, mobil, pc, kaffemaskine og støvsuger.

NY TILSKUDSPULJE TIL SOLCELLER!

Nu kan du få tilskud til de fleste 2018 fritidshusanlæg. Tilskuddet er mellem 1000-3000 kr. og fratrækkes ved bestilling. Tilskuddet gælder indtil puljen er tom. Se aktuel status på www.vivaenergi.dk/fritidshus

Solpakke 900Wh/600W

Til alm. køleskab, lys, tv, pc, mobil, iPad.
Strøm nok i højsommer og weekender.
270-275W panel (1x1,65m), 230V (600/1200W),
2,4kWh batterilager. Nr. 1369.

kr. 10.999,-

TILSKUD 1000,-

Solpakke 1.9KWh/600W

Som ovst. m/2 paneler. Strøm til hele sommeren. 2 paneler (2x1,65m). Nr. 1370.

kr. 12.999,-

TILSKUD 1000,-

Solpakke 1.9KWh/2400W

Til kaffemaskine, støvsuger, micro-bølgeovn & alt i solpakke 900Wh.
Strøm til hele sommeren.

kr. 18.999,-

TILSKUD 1500,-

2x 270-275W paneler (2x1,65m), 230V/2400W, 4,8kWh
batterilager. Backup-indgang til ekstern 230V kilde. Nr. 1492.

Priserne er inkl. moms og du kan fratrække tilskuddet indtil puljen er udløbet. Montering er ikke inkluderet, men anlægget er nemt at opsætte med den udførlige danske monteringsvejledning og fejlsøgningsinstrument. Husk også at købe monteringsbeslag afhængig af tagtypen (200-600 kr. pr. panel).

Vi er danmarks førende indenfor batterianlæg!
Læs mere på vivaenergi.dk/fritidshus

Viva Energi

Anelystparken 43B | 8381 Tilst
Tlf. 70 22 70 40 | www.vivaenergi.dk

Japansk blomsterkunst

IKEBANA

Af Inger Tribler

Der er
forskellige skoler
inden for
Ikebana

Sogetsuskolen

Et oprejst grundarrangement er det fundamentale i Sogetsuskolen. Det laves i en lav, flad container (skål). Her regner vi med en rund skål. Der indgår tre hovedgrene i dette arrangement. De kaldes Shin, som ofte er en gren, Soe som også for det meste er en gren og Hikae, som ofte er en blomst. Imellem disse grene placeres støttegrene, Jushi, som for det meste vil være blomster eller blade.

Længden på Shin finder man ved at lægge skålens højde og diameter sammen og gange med 1,5. Eksempel: $h = 5 \text{ cm}$, $d = 30 \text{ cm}$, $(h+d) \times 1,5 = 52,5 \text{ cm}$. Shingrenen på 52,5 cm måles fra grenens spids. Med denne fremgangsmåde bliver størrelsesforholdet mellem container og arrangement harmonisk.

Soe skal være $\frac{3}{4}$ af længden på Shin og Hikae skal være $\frac{3}{4}$ af længden på Soe.

En Kenzan (fakir) placeres i containeren. I sommertiden placeres kenzanen bagerst i containeren. Vandet foran giver indtryk af kølighed og friskhed. De tre hovedgrene placeres i en trekant i kenzanen, placér Shin bagerst i kenzanen, pres grenen lodret ned og pres den frem, så den hælder 10 – 15 grader fremad og lidt til venstre.

Basisprincipper og teknik i opbygningen af Ikebanaarrangementer.

1

2

3

1. Benved i abstrakt keramikcontainer
2. Hvidløg med liljer i metalcontainer
3. Tang og gerbera i keramikcontainer

Soe placeres forrest til venstre i kenzanen og skal hælde 45 gr. mod din venstre skulder.

Hikae placeres forrest til højre i kenzanen og skal hælde 75 grader frem mod din højre skulder.

Sæt Jushi ind imellem grenene, Jushi skal følge grenene og må aldrig være højere.

Dette er et oprejst grundarrangement, men der findes et utal af variationer både i lave og høje containere. I mange Ikebanabøger findes der diagrammer over placeringen af grene og blomster i kenzanen. Det er ikke let de første gange man laver et Ikebanaarrangement, men fortvivl ikke, det kommer med øvelsen og nyd i stedet de smukke grene og blomster og kald det dit eget fristilarrangement.

XL BYG**BJERGMARK**

Måske Danmarks billigste **REDSKABSHUSE**

Vi har fået fat i et parti fra det svenske kvalitetsfirma JABO til en rigtig god pris!
Begrænset antal - Sælges efter først til mølle princippet!

Redskabsskur HAGA
inklusive onduline tagplader
4,4 m²

Redskabsskur GRIMSÅS - 9 m²

Før 14.195,-
9995,-

Se mere på
JABOWOOD.DK

Før 8990,-
4495,-

Redskabsskur ALHAMMER
11,2 m²

Før 22.995,-
14.499,-

Vægreddskabsskur
2,5 m²

Før 4995,-
3495,-

**FRI
FRAGT!**

Redskabsskur GIVARP - 9,8 m²

Før 21.995,-
14.900,-

Bemærk: Fri levering med kranbil til hele Danmark (undtagen ikke-brofaste øer). Levering er inklusive gulv, men eksklusiv tagbelægning.

FØLG OS PÅ FACEBOOK BJERGMARK XL-BYG

ÅBNINGSTIDER:

Man-fre 6.00-17.30 | Lør 9.00-14.00 |
Søn- og helligdage 9.00-14.00

Hovedgaden 1 A | 4050 Skibby | Tlf.: 47 59 00 00 | Fax.: 47 59 00 10
www.bjergmark.dk | bjergmark@bjergmark.dk

TØRRING AF SVAMPE

Det er let at tørre og gemme svampene, og de kan nemt anvendes til køkkenbrug bagefter. En hurtig iblødsætning er alt hvad der skal til, for at svampene igen har deres fine konsistens og kan indgå i frikadeller, supper, sovs og andet.

Sådan gør du

Rens friske svampe med en kniv og børste og skyl dem derefter i koldt vand. Tør svampen af i køkkenrulle og skær den derefter i tynde skiver eller passende bidder. Tag en stoppenål og tråd den med en lang bomuldssnor. Stik de skivede svampe på snoren, og hæng disse snore op et luftigt sted, hvor de tørres ved vindens hjælp. I løbet af et døgn, er skiverne tørre og kan kommes på sylteglas eller i poser. Du kan også tørre på en tørremaskine, som kan købes i handelen. Her fordeles svampene i skiver på riste og der tørres ved 60 grader. De skivede svampe er tørre efter ca. 3 timer og kan pakkes væk.

Indsamling

Selv om svampefloraen i Danmark indeholder mange virkelig gode spisesvampe er Danmark stadig et uland når det gælder om at udnytte svampene i naturens spisekammer. Måske fordi vi har forbundet svampe med overtro og uhygge. Deres pludselige fremkomst, og

hurtige forsvinden er blevet opfattet som Djævelens værk og man har troet, at de var uspiselige eller giftige så man i trange tider hellere spiste bark og rodknopper.

Overalt i landet arrangeres svampeture i

efteråret og har man lyst til at lære noget om svampe er det en oplagt chance til at lære mere om emnet. Det er bedst at starte med at lære få svampe at kende, og da svampe kan ændre udseende med alderen, vejr og vind, er det bedst at lære den enkelte svamp

at kende på alle stadier. Der findes jo også giftige svampe, og man skulle nødig tage fejl. Men det er uhyre sjældent vi hører om svampeforgiftninger i Danmark

Til indsamlingen medbringes en kurv, foret i bunden med avis eller lignende, en kniv, en børste og en svampeflora. Det er kun de friske og faste svampe der bør indsamles og de kan kontrolleres i floraen. Kniven bruges til at skære den nederste del af stokken på svampen. Flere svampe er angrebet af insektlarver og det ses tydeligt når rodstocken skæres væk. En børste bruges til at fjerne blade og smågrene, så de bliver så rene som muligt. Når man har rengjort svampene, skæres de i skiver og stikkes på snor med en nål.

Er du blevet interesseret i at samle svampe til spisebrug har du måske oplevet at fryseren ikke har plads til alle de indsamlede svampe. Så kan du vælge at tørre dem i stedet.

De svampe der præsenteres her er spiselige og letgenkendelige så der for den uøvede svampejæger ikke er risiko for fejltagelser.

Boletus edulis
SPISELIG RØRHAT

Svampe med kødet konsistens og forsynet med rør på undersiden af hatten tilhører rørhattene. De fleste af dem er gode spisesvampe bl.a. spiselig rørhat eller **Karl Johan**. Hatten har form og farve som en overkrydder og rørene på hattens underside er først lyse med meget fine poremundinger der sidenhen bliver olivengrønne og porerne grovere. Hele svampen lugter behageligt, og smagen kan nærmest sammenlignes med hasselnødder.

Agaricus campestris
MARKCHAMPIGNON

Markchampignon har en svag behagelig duft. Kødet er hvidt til rødbrunt over lamellerne, der er ret brede. De starter med at være laksefarvede for siden at bliver purpursorte. Hatten er først halvkugleformet og bliver siden udbredt med en småskællet, tør, hvid til brunlig farve. Er almindelig i plæner i juli-oktober. Undgå at forveksle den med karbolchampignon, der ved gnidning bliver gul. Den kan give ubehag og opkast.

Cantharellus lutescens
ALM. KANTAREL

Alm. kantarel er heldigvis meget let genkendelig og meget velsmagende. Lugten er behagelig og kan minde om abrikos. Den findes almindeligt i løv- og nåleskove i perioden fra maj til november.

Marasmius scorodonius
LØGBRUSKHAT

Denne svamp dufter og smager af hvidløg og burde være mere kendt som krydderi i maden. Det er en lille, tyndstilket svamp, der bl.a. vokser på græsplænen. Hvis man når at indsamle mange kan de tørres og senere stødes til krydderi, der gemmes på glas til supper og sovse.

Længe leve Roserne

'Heritage' er en af de første engelske roser og den har vist sig at være fuldt hårdfør i Danmark.

Udvalget af roser er nærmest uendeligt. Der er så mange dejlige roser, og du kan kun få plads til en brøkdel. Du kan indsnævre valgmulighederne ved at bestemme dig for, hvilke type roser du gerne vil have og dernæst sortere efter farve, duft osv. Dernæst kan du bestemme dig for, om det skal være rene rosenbede eller om de skal kombineres med stauder eller andre planter. I kolonihaven skal roserne ikke være for voldsomme. De skal helst være sunde og raske, men de må godt kræve lidt mere pleje end de praktiske bunddækkeroser og buskroser, som man ser i parkerne.

Romantik for alle pengene

De historiske roser er roser, der er fremkommet før 1867. De er indbegrebet af romantik og kommer primært i hvide, rosa og røde nuancer. Blomsterne har som regel en kraftig, behagelig duft, der har gjort dem eftertragtede til brug i parfumer og potpourrier. Deres svaghed er, at mange af dem kun blomstrer én gang over en periode på 2-3 uger hvorefter de er uden den store interesse indtil efteråret, hvor der ofte kommer dekorative hyben. Mange bliver desuden angrebet af rust og stråleplet,

der kan skæmme bladene. De smukke, fyldte og poetiske blomster er dog sammen med de forførende dufte grund nok til at plante dem i haven. På deres højdepunkt er de simpelthen henrivende, og så må man leve med, at det er en kort fornøjelse

Remonterende, historiske roser

Flere historiske roser, herunder moskus- og noisetteroser, er remonterende, dvs. at de blomstrer flere gange på en sæson. Det har været med til at gøre dem til nogle af de mest brugte historiske roser. Blandt de populære historiske roser er 'Rose de Rescht', 'Jacques Cartier', 'Comte De Chambord' og 'Louise Odier', der alle er remonterende. De er ikke helt så blomsterrige som de moderne roser, men de får spredte roser efter den overvældende blomstring i juli. Som med alle remonterende roser gælder det om at give gødning indtil august og sørge for, at de aldrig mangler vand.

Te-hybrider

De første te-hybrider (storblomstrede roser) opstod som frøplanter af de historiske teroser sidst i 1800-tallet. De har mere oprette, fyldte blomster på lange, stive stilke. Der er stor

variation i farver og blomstring gennem hele sæsonen fra tidlig sommer til frosten kommer. Forædlingen af dem er desværre gået ud over duften, der hos flere af sorterne er helt fraværende. De storblomstrede roser er velegnede både som solitærplanter og i grupper sammen med andre roser eller stauder. De kan klippes helt tilbage i april. Jo hårdere man beskærer dem, jo færre, men større, blomster får de. Moderat beskæring giver flere, men mindre, blomster.

Der er et utal af gode og sunde te-hybrider i alle farver, herunder flere fra danske Poulsen Roser, der har udviklet den fløjlsrøde 'Ingrid Bergman' og den hvide 'Karen Blixen'. De har efterhånden mange år på bagen og har vist at de er hårdføre og sunde i det danske klima. Af andre farver findes den næsten sortrøde 'Christian IV' (syn. 'Carl Philip'), den rosa-gule 'Peace', og den lysegule 'Tivoli 150', der alle er gode, sunde sorter.

Buskede roser

Buketroserne (polyanta- og floribundaroser) er buskede roser med flere, mindre blomster samlet i toppen. Ofte har de et mindre stift udseende end te-hybriderne, så de bedre passer

Roserne har deres højdepunkt i begyndelsen af juli. I august er blomstringen ofte mere sparsom men med det rette rosenvalg og den rette pleje kan du have mængder af blomstrende roser lige til frosten kommer.

til den halvilde og romantiske have. De lave sorter ('The Fairy' mv.) bruges ofte som bunddækkeroser eller i kanten af større rosenbede. Nogle af buketroserne kan dog blive op mod to meter høje og er også meget velegnede i bede sammen med lave stauder. Den store blomsterrigdom varer typisk hele sæsonen. De er generelt hårdføre og flere af roserne har duft. De fås i mange farver og blandt de mange gode buketroser er den røde 'H. C. Andersen', den pink 'Leonardo da Vinci', den snehvide 'Schneewittchen' og den abrikosfarvede 'Amber Queen'.

Nye roser i gammel stil

Som en reaktion på te-hybridernes manglende duft og poesi krydsede man te-hybridene med nogle af de gamle historiske roser. Resultaterne af dette arbejde er blevet nogle meget vellykkede og populære, moderne buskroser, som under ét kaldes for engelske roser. Det er især engelske David Austin og danske Poulsen Roser, der har stået bag dette forædlingsarbejde. Sorter af denne type fra Poulsen Roser kaldes også renaissanceroser.

Duft og lang blomstring

Denne nye rosentype har næsten alt, hvad hjertet kan begære af skønne dufte og smukke, fyldte blomster i et bredt farvespektrum. Desuden flot, tæt og busket vækst og lang og vedvarende blomstring. De fleste sorter er 80-150 cm høje. Enkelte kan dog også bindes op og anvendes som klatreroser. Roserne kræver generelt kun let beskæring. Man kan nøjes med at klippe dem 1/3 tilbage eller fjerne enkelte gamle, syge og krydsende grene i foråret.

Der kommer til stadighed nye roser. Blandt de bedste engelske roser er de rosafarvede 'Mary Rose' og 'Heritage' og den abrikosfarvede 'The Pilgrim'. De danske, sart rosa 'Clair Renaissance' og 'Ghita Renaissance' er også både smukke og sunde.

1. 'Rose de Rescht' er en hårdfør og velduftende klassiker blandt de historiske roser. Den blomstrer i hele sæsonen, dog afbrudt af kortere eller længere hvileperioder.
2. Denne buskrose danner en sand symfoni af store klaser af små, enkle rosa og hvide blomster. Så den er passende døbt 'Mozart'.
3. 'Golden Celebration' får smukke, rosa nuancer under afblomstringen.
4. 'Lady Emma Hamilton' er en engelsk rose, der får tætfyldte blomster med en stærk, frugtagtig duft. Den blomstrer fra juni til sent på efteråret.
5. 'Ghislaine de Féligonde' er en historisk buskrose med små, fyldte og duftende roser, der changerer i lyse, abrikosgule nuancer. Den blomstrer det meste af sæsonen og bliver normalt en forholdsvis lav buskrose, men den kan med den rette beskæring bruges som klatrrose.

Supplér med stauder

De engangsblomstrende roser kan kombineres med blomstrende buske eller stauder for at forlænge blomstringen i bedet. Det er dog som regel en god idé at adskille de forskellige rosentyper, da de ofte har forskellig vækstform.

i forbigarten...

Af Carsten Juul / Konsulent i Århuskredsen

SOLITUDE?

Hvem husker i dag visen om Solitudevej? Der er ikke noget dansk ord der hedder solitude men det betyder ensomhed hvis man tager den engelse og franske version af ordet.

Hvad man skal lægge i ordet her er op til den enkelte men skiltet vender stik syd så det er nok derfor man kan få 'Sol I Tuden' hvis man vender og drejer ordet lidt.

GRANIT DOMINERER

En del haver ligger på kuperet terræn og her kan granit komme ind som stabiliserende faktor. En korrekt anlagt sti med sten af varierende størrelse og en støttemur af granit holder utallige år og det kan være dekorativt.

DØREN TIL PARADIS

Det er sjældent man ser en rigtig dør som indgang til en kolonihave, men hvorfor egentlig ikke? Denne dør kan blive døren til Paradis og vidner om sans for sjove detaljer.

Man hører ofte, at der ikke er nær så meget fantasi blandt kolonisterne som tidligere. Det modbevises af disse billeder, som Carsten Juul har set på sine mange besøg i haveforeningerne. Se på dem, nyd dem og bliv inspireret.

BIER ER EFFEKTIVE BESTØVERE

2017 var ikke alle steder et godt år for bierne, så bestøvningen og honningudbyttet var ikke hvad det somme tider har været. Hvor man erhvervsmæssigt har brug for god bestøvning af afgrøder har bierne stor betydning. Derfor skal vi passe på dem. Og en del haveforeninger har også glæde af den honning bierne giver, samtidig med at man får et større udbytte (Se også side 37, red.).

FARVER GIVER GLÆDE

I et bed hvor den dominerende farve er grøn kan farvestærke stolper give liv og glæde. Her flankeret af farverne fra den blå klematis og den røde rose.

gode bøger

SELKABSPLANTER – PLANTEKOMBINATIONER GENNEM ET HAVEÅR

Claus Dalby
Klematis
400 sider for 399,95 kr. (vejledende)

PLANTEKOMBINATIONER GENNEM ET HAVEÅR

Siden 1996 har basis for Claus Dalby været haven i Risskov og grunden til, at han kan blive ved med at skrive havebøger, er den store interesse for at fotografere, skrive, layoute og formidle. Sidste skud på stammen er Selskabsplanter – plantekombinationer gennem et haveår. Bogen er med forfatterens egne ord hans svendestykke, idet han her sammenfatter meget af det, der gennem to årtier har udgjort en stor del af tilværelsen: at skabe en have med blomstrende frodighed. Måned for måned følger vi årets gang hvor hvert haverum portrætteres med særlige kendetegn – sol, skygge, stemninger, farveholdninger og design. Alle havens overdådige bede fremstår som en symbiose af løgvækster, stauder, sommerblomster, buske og små træer. De skiftende plantekombinationer er nøje beskrevet med plantenavne og karakteristika. Fotografering, tekst og layout er på topplan, så jeg kan varmt anbefale dette svendestykke til kolonister og alle haveinteresserede.

HVORDAN VIRKER EN REGNORM

Gay Barter
Turbine
224 sider for 249,95 (vejledende)

HVORDAN VIRKER EN REGNORM

Hvordan virker en regnorm. Det har Gay Barter skrevet en bog om da han som leder af Det Engelske Kongelige Haveselskabs rådgivningsservice blev inspireret af de mange spørgsmål om alt, der har med haver at gøre. Og der var mange pudselige spørgsmål imellem: Hvordan ved frø, hvilken vej der er op? Hvorfor dufter krydderurter så dejligt? Hvorfor er der overflod af æbler det ene år og næsten ingen året efter? Kan det betale sig at rense jorden for sten? Hvordan virker en regnorm? Bogen er inddelt i kapitler, frø og planter, blomster og frugter, under jorden, klima, vejr og årstiderne. Det gør det let at orientere sig og hvert opslag består af et spørgsmål og et kort svar. En anbefalelsesværdig pudselig lille bog, hvor man også kan blive klogere.

LAVENDEL

Eva Olsson og Inger Vaaben
Koustrup
95 sider for 99 kr. (vejledende)

KRYDDERURTER

Lene Tvedegaard og Gunvor Marie Juul
Koustrup
95 sider for 99 kr. (vejledende)

OM LAVENDEL OG KRYDDERURTER

Koustrup forlag udgiver en lille serie havebøger kaldet "de hvide bøger". Det lille, handy format gør bøgerne praktiske at have med udendørs, og de rummer gode og relevante oplysninger, fine illustrationer, samt ofte også opskrifter man kan lave, når det sjove arbejde med indsamling er foretaget. De to sidste i serien er udkommet: Lavendel samt Krydderurter. Bogen om lavendel handler om drømmen om egen lavendelmark, historien om lavendel, dyrkning, samt lavendel til nytte og glæde. Herefter mere end tyve opskrifter. Bogen om krydderurter omtaler krydderurter som prikken over i'et samt krydderurternes vej til Danmark. Herefter omtales fyrrde krydderurter, lidt om deres brug og dyrkning. Kan anbefales til især begyndere, der har lyst til at studere emnet nærmere.

Æblerne er klar til høst

Æblerne skal plukkes på det rette tidspunkt og opbevares under gunstige forhold, begge dele er svært, man må prøve sig frem, der findes ingen præcise regler.

De tidlige sorter

I august plukkes de første æbler, og en af de tidligt modnende sorter kaldes augustæblet, der er 'Transparente Blanche'. Den er ikke særlig holdbar og skal høstes og spises hurtigt. Der gælder også andre tidlige sorter som 'Ananas' og 'Skovfoged'. 'Discovery' modner sidst på måneden, og har en holdbarhed på en måneds tid. Det er først når de såkaldte efterårssorter 'Retina' og 'James Grieve' m.fl. modner, at æblerne kan holde en længere periode. Vinteræblerne 'Aroma', 'Holsteiner Cox', 'Filippa' osv., kan plukkes og gemmes over en længere periode.

Æblehøst

Hos de tidlige sorter er det ikke det store problem at finde ud af, hvornår de er plukkemodne, for det er samme tidspunkt, som de er spisemodne, de skal og kan ikke gemmes. Det er når man kommer til gemmeæblerne, at det kan være svært at vurdere det rette tidspunkt. Hvornår man skal plukke varierer fra år til år, så man må prøve sig frem.

Af Jann Poulsen / Konsulent i Sydøstfyns kreds

De kommende måneder er gode i kolonihaven, især hvis der er æbletræer. Det at plukke et smukt farvet æble, sprødt og velsmagende, giver haven en ekstra dimension.

Derfor bør æblerne sorteres i størrelser, således at de største bruges først. Sunde, ubeskadige frugter klarer sig bedre end sygdomsangrebne, stødte eller på anden måde beskadigede frugter. Derfor er det vigtigt at sortere grundigt. Og det er også nødvendigt at sortere igen om vinteren.

Emballage: Flade trækasser, som er ventilerede - brædder sidder ikke helt tæt sammen - er bedst. Æblerne ånder hele tiden, og det er af stor betydning at varmen som opstår ved ånding, kan afgives. God ventilation mindsker spredning af rådsygdomme. Hvis æblerne ligger i flere lag kan man nemt risikere at de underste æbler i kassen rådner.

Temperatur: Frugt er levende organismer der ånder, optager ilt og udskiller kuldioxid. Energien til ånding kommer fra frugtens sukkerindhold som er på 11-14 % af frugtens indhold. Sukkerindholdet har samtidig stor betydning for spisekvaliteten. Temperaturen under opbevaring bør holdes så lav som muligt.

Luftfugtighed: For at et æble er godt at spise, skal det være godt saftspændt. Hvis æblerne lægges i et tørt rum vil de afgive vand og begynde at rynke. I et saftspændt æble er der omkring 85 % vand.

Opbevaringsstedet: Skal holde lav temperatur og høj luftfugtighed, samt være frostfri. En carport hvor æblerne står i skygge kan være et godt opbevaringssted. I tilfælde af let nattefrost dækkes æblerne til med isoleringsmåtter. Ved frost over en længere periode skal æblerne flyttes til et frostfrit sted. Den ideelle vinteropbevaringstemperatur er 2-3 °C. Det er kun æbler der kan opbevares over en længere periode. Pærer egner sig ikke til opbevaring over en længere periode.

Når æblehøsten går i gang, så vær omhyggelig med at plukke, og prøv at opbevare æblerne under optimale forhold. Der er noget særligt ved at spise frugt fra egen kolonihave, det er ligesom de smager bedre end købt frugt.

En simpel måde at konstatere modenhed på, er når æblerne begynder falde ned. Desværre er det sådan at hos nogle af de tidligt modne sorter modner æblerne på en gang, og de falder også af på næsten en gang. Hos andre sidder æblerne bedre fast, og så er der ingen grund til at pukke dem på en gang. Æbler plukket direkte fra træet smager bedst.

Ved de tidligt modnende sorter kan det være praktisk, at man ikke har et helt træ af en sort, men får podet flere sorter på træet. Det ser samtidig festligt ud, når der på træets grene hænger forskelligt farvede æbler.

Frugten skal løsne let, uden at stilken knækker af, tager man og løfter æblet og drejer det let til siden, skal stilken uden besvær kunne slippe grenen.

Hos de fleste sorter er det både praktisk og fordelagtigt at plukke æblerne over en længere periode. Det er æblerne, som sidder yderst og får mest lys og sol, som først er klar til at blive plukket, det gælder især i toppen af træet. Frugter som sidder længere nede og inde i træet er først plukkemodne senere. Da de bedste og første modne æbler sidder i toppen af træet, bør det nok overvejes om træet har passende højde. En kraftig beskæring kunne

være aktuel. En anden måde at få lave træer på, er ved at vælge æbletræer podet på en svag grundstamme, så bliver træerne ikke så høje.

Pluk forsigtigt

Ikke nok med at stigen skal stå sikkert, når æblerne plukkes, æblerne skal også behandles forsigtigt når de plukkes. Æbler der skal gemmes over en længere periode, skal plukkes forsigtigt, og lægges forsigtigt ned i en kurv, og først slippe hånden, når de ligger fast i kurven eller plukkespanden. Der er meget forskel på hvad æblerne kan klare af stød, men generelt for alle æbler gælder, at jo mere forsigtigt de plukkes, jo bedre holdbarhed. Har æblet fået en stødplet, kan det nemt udvikle en rådplet, som forringer spisekvaliteten og holdbarheden.

Lagring

Det kan være svært at finde de optimale forhold for lagring af æbler i en længere periode. Følgende ting har indflydelse på om lagringen bliver optimal: høsttidspunkt - ikke for tidligt, frugtens størrelse og sundhed, temperatur og fugtighed.

Frugtstørrelsen: Der er forskel på hvordan de forskellige æblestørrelser klarer opbevaringen, generelt klarer mindre æbler sig bedre end store.

Den ideelle vinteropbevaringstemperatur er 2-3 °C

OVERSKUDSÆBLER SØGES

til socialt mosteri

På Amager Æblemosteri producerer vi æblemost sammen med udsatte borgere, og du kan være med til at skabe social forandring for mange, hvis vi må plukke dine æbler. Her fortæller daglig leder Lya Moestrup om projektet.

Amager Æblemosteri slog sidste år dørene op på Kofoeds Skole på Amager. Mosteriet er et samarbejde mellem Frugtplukkerne, som udvikler beskæftigelse for langtidsledige, og Kofoeds Skole, der i 90 år har styrket udsatte borgere gennem læring og sociale fællesskaber. Formålet med mosteriet er at skabe produktionsfællesskaber hvor udsatte unge og voksne lærer om lokal fødevarerproduktion ved selv at plukke, moste og sælge mosten. Denne viden skal bringe dem tættere på uddannelse eller arbejde, samt give øget livskvalitet.

Samarbejdet med civilsamfundet, haveejerne, er et kardinalpunkt. Der er alt for meget frugt i de danske haver, som haveejerne ikke når at spise, og den frugt vil mosteriet gerne omdanne til fødevarerprodukter sammen med borgere langt fra arbejdsmarkedet. Når haveejerne

donerer deres æbler til mosteriet, sætter de gang i en lang kæde af arbejdsopgaver og er således med til at skabe social forandring.

Plukning

Vores plukkehold kommer efter aftale med haveejeren når æblerne er modne. Haveejerne er også velkomne til at samle æbler ind til os i kasser og poser, så kommer vores transportafdeling og henter ved døren. Haveejerne får en flaske most som tak leveret ved døren, og hvis de er hjemme, når plukkeholdet kommer, får de ofte en god snak. Det skal være en god oplevelse at give sine æbler videre til et socialt formål.

Mosteservice

Som noget nyt i år tilbyder vi mosteservice over 6 lørdage i september-oktober. Tag dine æbler og familien med og få mostet til en god pris. Besøg samtidig Kofoeds Skoles nye socialøkonomiske butikker og cafe.

Sådan tilmelder du din have

Vil du af med dine æbler, og ligger din have på Amager eller inden for en radius af 10 km, så kontakt daglig leder Lya Moestrup på tlf. 20 14 01 16 eller skriv en mail på lym@tosti.dk.

Du kan også tilmelde din have direkte på www.frugtplukkerne.dk/tilmeld-din-have

Se mere om datoer og aktiviteter på www.amageraeblemosteri.dk eller www.facebook.com/amageraeblemosteri

DAHLIA ÆDT AF SNEGLE

Heldigvis har 2018 mange steder ikke været så domineret af den spanske skovsnegl, "dræbersneglen" som de foregående år selv om der har været forskelle på forekomsten rundt omkring. Selv om der ikke er ret mange snegle er der nogle planter, der står først i køen når sneglene bliver sultne. Heriblandt er dahlia, "georgine", der kan blive helt raseret hvis sneglene får fat. Der er ikke så meget at gøre ved det andet end at fjerne og destruere de snegle, man kan få fat på. Det er bedst tidlig morgen og ved aften, når skumringen falder på. Sneglegiften mesurol kan strøs ud på jorden omkring planterne. Man skulle tro, at det var lettere for sneglene at få fat på dahlia, der er frit udplantet, men selv i store pletter er planterne ikke fredet.

DEN GRØNNE TELEFON

Tirsdage kl. 10.00-12.00 er den "grønne telefon" åben på forbundskontoret. I dette tidsrum kan du ringe på **tlf. 38 28 87 50** og få en snak med Grethe Bjerregaard om problemer i haven og om planter og have i det hele taget. Du kan også sende en mail til **gb@kolonihave.dk** med spørgsmål, kommentarer, sjove historier eller oplevelser. Du kan forvente svar på din mail i løbet af en uges tid. På DialogNet har du mulighed for at se Havebladet som PDF-fil og på www.kolonihaveforbundet.dk kan du også se seneste udgave af Havebladet.

ASPARGESBILLE

Hvis man har asparges i haven er aspargesbillerne aktuelle hvert eneste år, akkurat som liljebillerne er det hvis man har liljer. De to biller minder lidt om hinanden i udseende og de reagerer også på samme måde når man prøver at fange dem for at destruere dem. De falder meget let af planten når man kommer i nærheden af dem. Hvis man holder en skål under stedet, hvor de sidder, kan man være heldig at de falder ned i den og så er det bare at mase dem. Det er den gulplettede aspargesbilles larver, der giver skade på de nye asparges, der bliver gnavet huller i. Der er normalt to generationer på en sæson men i en varm sommer kan der være tre, så det er nødvendigt at holde øje med udviklingen hele sæsonen.

SKURV PÅ PÆRE

Skurv er en svampesygdom, der jævnligt ses på pære. Det er ikke altid man lægger mærke til de første symptomer, der viser sig på bladene, men når frugterne viser symptomer i form af brune pletter hvor væksten er gået i stå, er det for sent at gøre noget ved det. Skurv ses dog mest i fugtige somre og den kan kun trives på levende væv selv om den overvintrer på visne blade. Den kan også overvintere i sår på unge grene. Smitten fra de nedfaldne blade forsvinder i takt med at bladene nedbrydes og bliver til muld men sporerne i sårene på skuddene overlever og spredes når det regner. De første symptomer ses på undersiden af bladene i form af små, sortbrune pletter. Senere angribes oversiden af bladene der ofte falder for tidligt af. Frugter, der er angrebet, bliver deforme fordi væksten standser for cellerne er nedbrudt af svampen. De får et skurvet udseende og danner revner. Unge skud får efterhånden sår som følge af angrebet. Nogle sorter er meget modtagelige for angreb af skurv, fx 'Clara Frijs', mens 'Conference' anses for mindre følsom. Den bedste forebyggelse sker ved at sikre lys og luft ind i træet.

Gennem årene kommer der mange samtaler via den grønne telefon. Nogle af de emner, der bliver berørt, er dem, der omtales her på siden.

Midt i oktober står honningurten
højt og flot i et nyanlagt
lasagnebed.

Sådan laver du et lasagnebed

Når man skal anlægge et nyt højbed kan man hurtigt købe sig fattig i jord, og transport af jord er langt fra bæredygtigt. I stedet kan man se sig om i sin egen have og sit nærmiljø efter materialer, der er egnede til at bruge i et såkaldt lasagnebed. Lasagne-metoden kan også bruges til at hæve eksisterende bede på vandlidende eller humusfattige jordtyper.

Der er
mange gode videoer
at finde på Youtube
ved at søge på "lasagna
gardening"

Af Mia Stochholm / Indehaver af urtehaver.dk

Opbygningen af et lasagnebed

Ved at lægge lag på lag af forskellige typer organiske materialer kan man opbygge et højbed med en god struktur og et næringsindhold, der holder på langt sigt.

Et færdigt lasagnebed, der i højden måler 24 cm. Her er også brugt uld som et lag, men det vil fuglene gerne have fat i som redemateriale, derfor skal det pakkes rigtigt godt ind i bedet, hvis det skal anvendes. Bedet vil synke med tiden, efterhånden som materialerne omsættes og bliver til en homogen masse.

Materialerne lægges lagvis

Et lasagnebed går ud på, at man konstruerer et højbed ved at lægge lagvis af materialer med varieret indhold af kvælstof og kulstof, der efterhånden vil blive til en homogen masse med en god, luftig jordstruktur. Hvis man anlægger bedet på en græsplæne, kan man først lægge pap eller avis, for at græsset ikke kan trænge igennem og blive et ukrudtsproblem. Opbygningen starter med et ca. 10 cm tykt lag af materiale med højt kulstofindhold som halm, visne blade, barkflis, hækafklip eller stængler og herefter et mindre lag af materiale med højt kvælstofindhold som ukomposteret husholdningsaffald, husdyrgødning eller afklip af græs eller kløver. Der vandes undervejs, så materialet er fugtigt uden at drive af vand. Lagene gentages skiftevis, til man når den ønskede højde eller løber tør for materialer. Øverst lægges et lag muldjord. Anlægges bedet i sensommeren eller først på efteråret kan der passende sås en efterafgrøde, hvis rødder vil trænge igennem lagene og tilskynde opbyggelsen af en god jordstruktur til de afgrøder, der skal dyrkes i bedet året efter.

Bland materialer af forskellig kvalitet

Rækkefølgen og præcist afvejede mængder er ikke afgørende for resultatet. Det vigtigste er blot, at man har en fornemmelse for, hvad der er kulstofholdigt, og hvad der er kvælstofholdigt. Anlægger man sit bed udelukkende med kulstofholdige materialer er komposteringsprocessen langsom, og der vil ikke være kvælstof til overs til at kunne føde de planter, man ønsker at høste fra bedet. Er materialet for kvælstofholdigt vil humusdannelsen være lav, og der er risiko for at bedet vil brænde sammen, og der skal hurtigt fyldes ovenpå igen. Det bedste resultat fås ved at blande materialer med højt kvælstofindhold (rent dyremøg, blade fra kulsukker, kløver og husholdningsaffald), mellemhøjt kvælstofindhold (græsafklip, visne blade og tang) og lavt kvælstofindhold (stængler, staudetoppe, små kviste og hækafklip). Materialer med ekstremt lavt kvælstofindhold og højt kulstofindhold som træ, grene, savsmuld og barkflis skal dog ligge nederst i bedet og ikke blandes ind i de øvre lag.

Find materialerne lokalt

Det letteste og mest bæredygtige er at bruge de materialer, der er til rådighed, hvor man bor eller lige i nabolaget. Sommer og efterår er et godt tidspunkt at anlægge et lasagnebed, da her er mange materialer at gøre med. I en kolonihaveforening eller et parcelhuskvarter vil der ofte være meget hæk og dermed også meget hækaffald, som de færreste siger nej til, hvis man tilbyder at fjerne det.

Bor man tæt ved havet, er der måske mulighed for at hente et læs tang. Rideskoler har ofte overskud af hestemøg eller noget dårligt wrappe, de gerne vil af med, og på de fleste genbrugspladser kan man hente gratis kompost til at lægge øverst på bedet. Hold øje med naboernes sække med haveaffald, måske er der guld at hente. Det eneste, man bør være forsigtig med at anvende, er friske pilekviste eller ukrudt med modne frø, der kan blive et ukrudtsproblem. Sørg for, at den slags materialer er døde, før de anvendes.

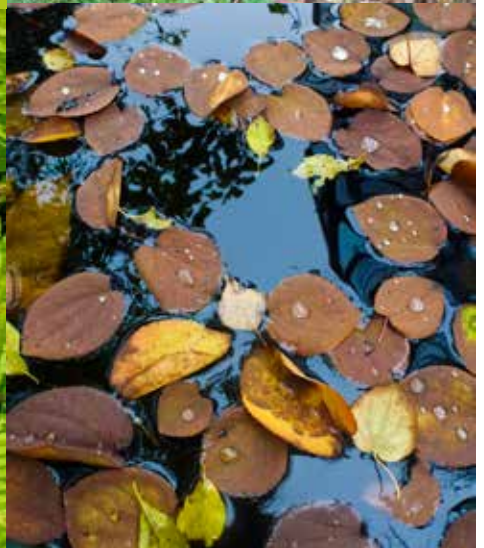
Sommer og efterår er et godt tidspunkt at anlægge et lasagnebed

Liv i haven

Af Jørgen Bech-Andersen / Plantepatolog

Jørgen Bech-Andersen har blik for ting i haven, mange af os andre ikke tænker over eller lægger mærke til. Læs og lær om noget af det her.

Vild blåbær *Vaccinium myrtillus*

Vild blåbær findes i Danmark i hede- og moseområder. I det øvrige Skandinavien er den helt dominerende sammen med lyng, revling og tyttebær. Planten har kantede stængler, spredte blade og krukkeformede, hvide blomster. Frugten er som navnet siger blå og den er sød og velsmagende i modsætning til de amerikanske sorter med store frugter, der er ret vandede.

Skulpturel bregne

Himalayastrudsvinge, *Matteuccia orientalis*, er flot når man giver sig tid til at betragte den. Normalt er den mest til at blive sur over da den breder sig med ca. en halv meter om året og tromler alt andet ned.

Hjertetræ

Hjertetræet skifter farve i løbet af sommeren. Om foråret er det lyserødt for senere at blive grønt. Til sidst bliver det kraftigt rødbrunt samtidig med at det dufter som et helt bageri. Den kendte planteskolemand fra Den Geografiske Have i Kolding kaldte det for "Småkagetræ". I starten troede jeg, at det var de nedfaldne blomster fra andre træer der duftede og ikke de nedfaldne blade af hjertetræ.

ORMEKOMPOSTERING

Af Mia Stochholm / indehaver af urtehaver.dk

Der findes flere typer kompostbeholdere, og det kan godt betale sig, at kontakte den kommunale genbrugsstation, før man anskaffer sig én, da flere kommuner giver tilskud til eller endda tilbyder en gratis kompostbeholder. Dette er naturligvis fordi, der er en stor miljømæssig gevinst ved, at hver husstand selv tager ansvar for sit køkkenaffald.

Husholdningsaffaldet er en værdifuld ressource, som kan omdannes til næringsrig gødning ved hjælp af flittige kompostorm.

Ormekompost er godt at anvende til krukker eller højbede, der dyrkes intensivt.

Kompostorm, *Eisenia foetida*, kaldes også den lille brandorm. De er lidt tyndere end regnorm og gulbrune på undersiden. Vi kan udnytte deres evne til at omdanne organisk materiale ved at få en portion fra en anden haveejer eller være heldige at finde dem i naturen under visne blade eller andet fugtigt, dødt organisk materiale og putte dem ned i en kompostbeholder.

Lukket beholder mest effektiv

Ormekompostering kan godt lade sig gøre i en åben beholder, men det foregår mest effektivt i en lukket beholder, der kan holde på fugten. Ormene arbejder bedst ved en temperatur omkring 25 °C, så beholderen skal stilles uden for direkte sollys og i læ. Om vinteren er ormene færre og mindre aktive. Her vil de krybe så langt ned i kompostmaterialet, at de ikke udsættes for frost. I strenge vintre kan man dække beholderen med en vintermåtte. Ormene dør, hvis de udsættes for frost.

Hvad kan puttes i beholderen?

Alle rester fra madlavningen er vigtige ressourcer at føre tilbage til kredsløbet i stedet for at sende til forbrændingen. Man kan putte alle frugt- og grøntsagsrester, kaffegrums, tefiltre og æggeskaller i beholderen. Undgå madrester som mælkeprodukter, kød, sovs og fedt, der vil få komposten til at lugte grimt og tiltrække rotter og spyfluer. Undgå i det hele taget tilberedt mad. Undgå også rester af sprøjtede frugter (især citrus), da svampegiften på frugternes overflade har en negativ effekt på komposteringsprocessen.

Der er meget væske i organisk køkkenaffald. Derfor kan komposten let blive for fugtig og iltfattig, hvis ikke der for hver 10-15 cm tilføres tørt, groft materiale som halm, fintklippede staudetoppe eller savsmuld. Dette vil også hindre, at materialet rådner, hvis ormene ikke kan følge med at få spist op.

Hvis man vil have sin ormekompost fri for ukrudtsfrø, sygdomskim fra grøntsagsrester og æg fra dræbersnegle, kan man lægge den ind som et lag i en varmkompost med haveaffald, hvor temperaturen når op på 60 °C. Ormekomposten vil her bidrage med kvælstof og medvirke til at sætte gang i komposteringsprocessen i lag med det mindre kvælstofholdige haveaffald.

Anvendelse af den færdige kompost

Den færdige ormekompost er helt omsat og derfor ret kraftig kost for nye, sarte planterødder. I forhold til komposteret haveaffald indeholder komposteret husholdningsaffald ca. dobbelt så meget både kvælstof, fosfor og kalium. Den bedste anvendelse af en ormekompost er i en blanding med jord og sand til altankasser eller krukker og til større planter i god vækst.

Vær opmærksom på, at da ormekomposten ikke udvikler varme, kan den indeholde sygdomskim, skadedyr og spiredygtige ukrudtsfrø, der er u hensigtsmæssige at få i køkkenhaven.

HAVEBLADETS ABC

ART

Et naturligt forekommende individ indenfor sin slægt. F.eks. er *Euphorbia* slægten, mens *polychroma* er arten. Det danske navn for slægten er vortemælk.

BASIS

Plantens nederste men overjordiske del. Ofte bruges udtrykket ved beskæring når man siger, at de gamle grene skal klippes helt ned til basis.

BIOLOGISK BEKÆMPELSE

Skadedyrsbekæmpelse ved hjælp af dyrenes naturlige fjender i form af andre dyr, insekter, parasitter eller bakterier. Det er især i væksthuse at biologisk bekæmpelse foregår.

FAMILIE

En samling af slægter, der er i familie med hinanden. For eksempel tilhører både slægten *Aster* og slægten *Erigeron* familien af kurvblomstrede - *Asteraceae*.

FORVILDNING

At planter spreder sig naturligt, som regel i naturlignende eller "vilde" haver.

FRØKONSTANT

Planter, der ved selvbestøvning konstant får afkom, der ligner moderplanten.

FUNGICID

Bekæmpelsesmiddel mod svampe, svampemiddel.

GUMMIFLÅD

En fysiologisk (ikke smitsom) skade, som kan forekomme hos stenfrugttræer (fx blomme, kirsebær). Gummiflåd ses som en gennemsigtig, ravfarvet væske der udskilles fra barken, men kan også forekomme omkring frugten.

KRYDSORD

Hvis du løser krydsordet og sender løsningen på ordet med spørgsmålstegnet til Kolonihaveforbundet, enten på postadressen

Smedeholm 13 C, 2. th, 2730 Herlev eller på mailadressen **info@kolonihave.dk**, deltager du i lodtrækningen om tre præmier, der består af et gavekort på 300 kr. til et havecenter.

Løsningen skal være Kolonihaveforbundet i hænde senest den 27. august 2018

(vi er kun ude efter ordet med spørgsmålstegnet).

Løsningen i Havebladet nr. 2/2018 er MÆLKEBØTTE.

Vinderne

1. Tage Mogensen, Fredericia
2. Eva Fugl, Risskov
3. René Hjordt, Københavns

Alle 3 vindere får snarest deres gavekort tilsendt.

Vind gavekort til plantecenter!
Værdi: kr. 300,-

I hvilken by ligger Grønland H/F ?

3 2018	SOV	FORD-MODEL	DRIK	PLAN-TEN	LITER	TONE	ALTID	DYR	KRONER	LUKKER OP	SPARK
URT							7				
BIB. BY					HUS-FÆLLE BANK						
ILT		HILSEN ETIK				HOT GLOSER			SKIB GREB		4
RUM-METER			BÅNKEDE SMYKKE		6			DRIK LEGE-TØJ	1		
?							MØBEL TAGER TAG				
SØ			2		FÆ IKKE					FJOLS	
SKABE	3			8		STÆVNE			VÆSEN		5
DYR				KAN MAN HENTE I HAVEN							

Hjælp bierne - de hjælper os

Københavns Bybi forening er en socialøkonomisk honningproducent i København med bier på tage og i grønne lommer rundt omkring.

Alle der planter blomster, træer og buske i København er medproducenter af den lokale honning. Det samme gælder jo for alle haveejere rundt i landet. Kolonihaverne er skønne steder for de lokale og vilde bier. Som du måske ved, har bierne det hårdt og der er brug for alle kræfter for, at vi ikke mister vores bi-diversitet. Her er lidt om hvad man som haveejere kan gøre for bestøvere, håber du har lyst til at være med.

Her kan
du finde mere

www.bybi.dk

www.instagram.com/bybi.dk

www.facebook.com/Bybierne

Bivenlig have

- Bestøverne kan lide det samme som mange mennesker: blomstrende krydderurter, bærbuske og frugttræer (prøv evt. søjletræer eller kandelaberbeskårne træer, hvis der er mangel på plads).
- Vælg herboende arter som er mindst muligt forædlet og ikke dyrket med pesticider (OBS i havecenterne er reglerne for blomster ikke tydelige).
- Lad plænen blomstre med kløver og mælkebøtter. De har begge høj pollen- og nektarværdi (de kommer som regel, hvis man ikke klipper så ofte).
- Lad blade og gamle blomsterstængler ligge. De kan bidrage med næring til haven og måske skabe bo for vilde bier.
- Vent med at klippe hæk til sensommer, når den er afblomstret (liguster blomstrer fx. smukt), så kan fuglene også have deres reder i fred.
- Det vigtigste er, at nyde jeres have og alt det uperfekte, der skaber og tiltrækker nyt liv.

NY LEGEPLADS I H/F SØNDERGÅRD, ODENSE

I februar 2017 gik vi til den årlige generalforsamling og spurgte om penge til at finansiere en legeplads i foreningen. Vi havde i samarbejde med bestyrelsen formuleret et forslag som lød på at alle havemedlemmers leje blev sat op med et engangsbeløb på 380 kr. i år 2017, som skulle gå til legepladsen.

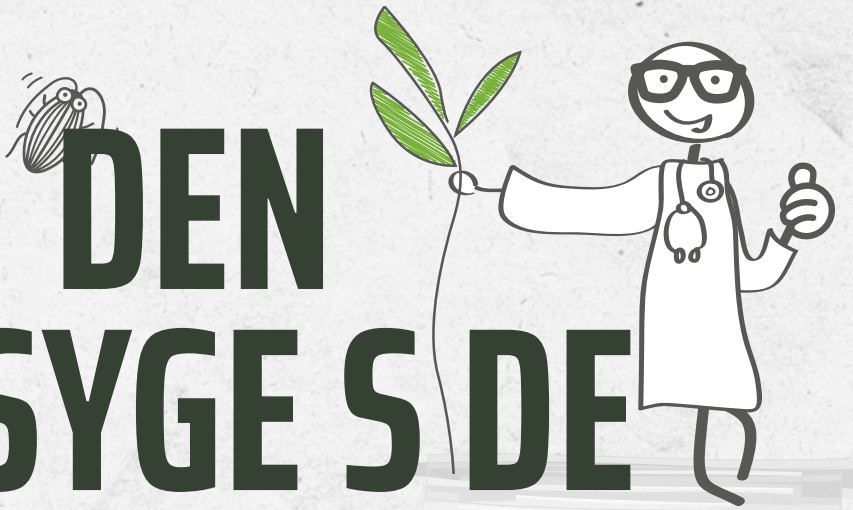
Der blev stemt entydigt for ideen og vi gik fra generalforsamlingen med 100.000 kr. til at bygge legeplads for. Selvom legepladsen ligger i foreningen er den stadig betragtet som værende offentligt tilgængelig, hvilket betyder der er nogle strammere sikkerhedskrav. Via kommunen fik jeg kontakt med legepladsinspektionsfirmaet Dalpin og i samarbejde med dem udarbejdede jeg en plan for hvordan legepladsen skulle se ud. Efter at have fået vores byggetilladelse blev der købt materialer hos vores lokale savværk og byggeriet kunne gå i gang. Der blev arrangeret månedlige byggeweekender, hvor hele foreningen blev inviteret til at give en hånd med og på en sæson nåede vi ved hjælp af frivillig arbejdskraft at få stablet første

del af legepladsen på benene. Da vi ikke havde penge til at købe færdige redskaber besluttede vi i stedet, med hjælp fra en tømrer og i tæt samarbejde med Dalpin, at bygge redskaberne af naturlige materialer samt at genbruge en godkendt vippefod og rutsjebane. Samarbejdet med Dalpin betaler Odense kommune som også har været behjælpelige med faldunderlag til legepladsen. Nu mangler vi efterhånden kun nogle småting før vi i løbet af sæsonen 2018 er klar til at Dalpin kommer at godkende legepladsen og vi kan indvie den med et brag af en indvielsesfest med musik, workshops og boder.

Af Tanya Fick

DEN SYGE SIDE

KARTOFFELSKIMMEL PÅ TOMAT

IAGTTAGELSE: På tomatbladene udvikles brune skjolder. Bladene ruller sammen og tørrer ud. Stænglerne kan blive farvet sorte. Inficerede tomatfrugter udvikler brun misfarvning og danner indsunke pletter. Frugterne kan rådne, enten på planten eller få dage efter de er høstet. Frilandstomater angribes langt hyppigere end tomater i væksthuse. Kartoffelskimmel, ved angreb klippes toppen af planterne helt ned til jordoverfladen. Tomater er normalt lidt længere om et bukke under end kartofler.

ÅRSAG: Svampen *Phytophthora infestans* trives i fugtigt vejr, normalt sidst på sommeren. Sporerne spredes med vinden eller vandstænk, det kræver dog en tynd vandhinde på bladene for at gøre skade.

HVAD KAN DER GØRES: Når først tomatplanten er angrebet, kan der desværre ikke gøres noget.

ALTERNARIA-BLADPLETSYGE

IAGTTAGELSE: På de angrebne blade dannes grå eller brune pletter der hyppigt optræder som koncentriske ringe af dødt væv med svampens hvælvede svampesporer i midten. Under ekstreme forhold kan pletterne smelte sammen så store dele af bladet visner. Normalt begrænser skaden sig dog til tydelige, cirkelrunde pletter. Det er de lyseste bladområder, der angribes, så bladet vil sygne hen og visne. Angreb ses oftest på kartofler, gulerødder og kål.

ÅRSAG: Forskellige arter af svampe, hvis sporer spredes med vinden eller regn- eller vandstænk.

HVAD KAN DER GØRES: Fjern alle angrebne blade, så snart de ses. Det vil kunne begrænse spredningen.

IRISRUST

IAGTTAGELSE: På bladene udvikles utallige små, orange til gule hævelser. De er 1 mm lange og linseformede. Pustlerne vokser lidt, brister og der frigives masser af gule til orange sporer. De blade som er inficeret bliver gule og senere kan de ved alvorlig infektion blive brune og visne. Det er de ældste blade som får det voldsomste angreb.

ÅRSAG: En svamp som trives bedst i regnfuldt vejr. Det er det bløde bladvæv der angribes.

HVAD KAN DER GØRES: Fjern straks alle inficeret blade. Det er sidst på sommeren at angreb udvikles, dog som regel ikke mere voldsomt, end at planten klarer det.

HumørSpiren

- Seksualundervisning? Næh, det var bare en eller anden gartner, der fortalte om blomster og bier... ”

BESØG PÅ SOFIERO, HELSINGBORG

Når Kolonihaveforbundets konsulenter mødes en gang om året er faglige besøg en væsentlig del af programmet. Disse besøg kan man følge i Havebladet. Denne gang gælder besøget Sofiero i Helsingborg.

Sofiero ligger lidt nord for Helsingborg og er en meget besøgt attraktion i Sydsverige. I 1864 købte prins Oscar (senere kong Oscar II) stedet, da han var betaget af området, udsigten til Øresund og Danmark og det markante landskab med to dybe kløfter ned til havet. I 1905 overtog Gustav Adolf (senere kong Gustav VI Adolf) og Margareta stedet og det var Margareta, som kom fra England, der medbragte sin store interesse for haver og som udviklede Sofiero. I 1910 blev den senere dronning Ingrid af Danmark født, og hun har tilbragt megen tid her i haven. Som vi kan se medbragte hun megen inspiration fra Sofiero til haven ved Gråsten Slot. I 1973 testamenterede det svenske kongepar Sofiero til Helsingborg Kommune, og stedet er nu offentligt tilgængeligt mod betaling.

Rhododendron trækker

Sofiero er mest kendt for sine *Rhododendron* (med 4000 stk. og over 450 sorter) der i maj-juni i tusindtal blomstrer i slugterne ned til Øresund. Men Sofiero rummer så meget andet. I Jubilæumshaven, der blev indviet i 150-året for Sofiero, møder det kultiverede og formede det vilde med kontraster til såvel klassisk som japansk havekunst. Murrabatten, et staudebed langs muren ud til vejen, viser tydeligt hvorfra Dronning Ingrid hentede sin inspiration til Gråsten Slot. Kronprinsesse Margaretas blomstergade med blomster i gult/rødt og blå/hvidt er vidunderlig, Dahliahaven med tusindvis af dahlier af over 30 arter. Rosengangen, den

victorianske køkkenhave, lysthaven, vinhuset og melonhuset er alle seværdige og udtryk for de bedste havebrugstraditioner. Nævnes må også Dronning Ingrid's duftende pelargonier, som slotsgartneren selv var nede at hente på Gråsten Slot hos dronning Ingrid, og Dronning Silvias blomstersmykke umiddelbart indenfor indgangen som sidste skud på udviklingen.

Det hele dækker 1,7 ha og passes af 9 gartnere. Sofiero er absolut et besøg værd hele året, men når rhododendronerne blomstrer i maj/juni er haven helt uimodståelig.

FRU HANSEN I HAVE 88

A/H SØNDERGÅRDEN

Fru Hansen har siden 1958 haft en andelshave i A/H Søndergården på Amager. Det er lige så længe foreningen har eksisteret. Både fru Hansen og haveforeningen har altså 60 års jubilæum i år.

Fru Hansen, hvis fornavn er Inga, men det er der ingen der bruger, er 96 år og bor i haven hele sommerhalvåret fra maj til oktober. Hun bruger sin dag i haven og der er heller ikke mange græsstrå, der får lov at vende den forkerte vej ret længe. Der er ikke en ukrudtsplante at se og planterne står fint og frodigt. Eneste hjælp hun har, er fra sin lidt yngre bror, der slår plænen og tager sig af de tungere opgaver.

Starten

Andelshaveforeningen blev oprettet i august 1958 og folk begyndte at flytte ind i starten af 1959. Fru Hansen og hendes mand overtog deres have i april-maj 1959. Haven blev nærmest overtaget ved et tilfælde, nogen fortalte fru Hansen og hendes mand om haverne og de fik en have der lå lige ned til vandet mellem Dragør og Søvang. Der var mulighed for at pilke torsk og fange ål og ålekrabber og den første sommer lå familien i telt mens man byggede huset, der var under tag i løbet af oktober 1959. Det var på 20 m² og dertil kom 5 m² terrasse. Det var dengang man endnu vaskede tøj i en vaskebalje og brugte vaskebræt. Maden blev lavet på primus og opvarmning skete med petroleumsovn. Den 9. oktober 1976 døde fru Hansens mand ved en ulykke idet han faldt i

1. Fru Hansen omgivet af sine fine frugttræer.
2. Fru Hansen har ikke mindre end tre vandtønder i haven. De forsyner haven med dejligt, blødt regnvand, der har den rette temperatur.
3. Solfangeren er en stor hjælp og har siddet på væggen i mange år.

vandet ved bådebroen og siden har hun selv passet haven. En stor del af haven var oprindeligt udlagt som grøntsagshave men fra 1980'erne har haven fortrinsvis været dyrket som prydhave. Nogle af frugttræerne er lige så gamle som haven.

Nutiden

Allerede i begyndelsen af 1960'erne kom der både vand og el ind i huset, der i årenes løb er udvidet så der nu er to toiletter og dejlige terrasser, rum til værktøj mv. i alt ca. 55 m². I 1980'erne blev der kloakeret og det kostede hver have 12.000 kr. Et ikke helt lille beløb. Selve

haveforeningen ligger på en grund med svag hældning og højtliggende grundvand så i perioder med meget regn kan det visse steder være vanskeligt at få vandet drænet ordentligt bort. I alle årene har fru Hansen boet i Postparken i Kastrup og taget bussen når hun skulle til og fra haveforeningen. Nu nyder fru Hansen sommeren i haven og det bliver ikke til så mange ture ud i haven om vinteren som tidligere, hvor hun hentede frugt og gik ture. Der er immervæk ca. ½ km fra busstoppestedet ved haveforeningen til hendes hus. Men haven, den er hendes liv om sommeren.

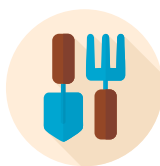
Af Grethe Bjerregaard / Redaktør

HAVEN HOLDER DIG SUND

3 ud af 4 føler,
at deres livskvalitet øges
og det giver pluspoint på
psykisk velvære og humør,
at være i forbindelse
med naturen

Vande i haven
120 kcal./time

Plante blomster og
luge ukrudt
200-400 kcal./time

Slå græs
250-350 kcal./time

Rive blade sammen
350-450 kcal./time

Anlægsarbejde
(anlægge bede eller terrasser)
400-600 kcal./time

Det er sundt at arbejde i et par timer i haven

Det kommer nok ikke bag på dig, at det fysiske arbejde i haven er godt for din krop. Spørgsmålet er bare, hvor godt? Hvad gør havearbejdet for muskler og led og hvor mange kalorier brænder du af ved for eksempel at vande haven? I denne artikel går vi et spadestik dybere og ser på havearbejdets positive indvirkning på din krop fra top til tå.

Dit mentale velvære: Havefolk har lavere niveau af stresshormoner, kortisol og bedre søvnmonster. Det giver en større følelse af ro og mentalt velvære.

Dit hjerte: Igennem dit fysiske arbejde i haven styrker du dit hjerte, hvilket sænker risikoen for hjerteproblemer.

Din ryg: De fleste haveopgaver kræver, at du bruger ryggen.

Når du for eksempel river blade sammen vrider du overkroppen, du bukkes dig og bærer bladene til trillebør eller kompost. Det styrker rygmuskulaturen. Husk dog at bukkes sammen i knæene, så du styrker ryggen og undgår at få ondt i den.

Dine arme: Når du klipper hæk eller træer og buske med saks, styrker du både dine biceps og triceps og tilsvarende toner du din overkrop, når du river blade sammen.

Din mave: Du bruger dine mavemuskler i næsten alle typer opgaver i haven. Når du bærer, strækker dig, vrider

overkroppen, bukkes dig osv. styrker du mavemusklerne. Samtidig tyder alt på, at havemennesker har bedre mavefunktion og dermed et bedre immunforsvar.

Forklaringen skal nok findes i, at vi udsættes for flere bakterier fra jorden og dermed bliver mere hårdføre.

Din mave, bagdel og lår: Det er godt for din mave, bagdel og lår, når du sætter dig på hug for at luge eller når du bøjer ned i knæ for at løfte en tung trillebør op, så du kan skubbe den. Det er bevægelsen op og ned, der giver god træning.

Dine fødder og ankler: Dine fødder og ankler får styrket deres fleksibilitet og balance igennem den måde, du bruger kroppen på i haven. Det styrker balancen og nedbringer dermed ubalance, der kan føre til styrt.

Danskerne er vilde med friluftslivet. Ifølge Friluftsrådets undersøgelse fra 2017, Undersøgelse af danskernes friluftsliv, er det især lysten til fysisk aktivitet, der lokker befolkningen ud i naturen.

Kalorieforbrænding

Udover at du styrker kroppen når du arbejder i haven, så forbrænder du også kalorier. For at give dig et bedre billede af, hvor meget du forbrænder i timen, har vi lavet en infografik, der viser antal forbrændte kalorier pr. time pr. opgave. Bemærk, at infografikken er baseret på et

menneske af gennemsnitsstørrelse. Alder og størrelse har nemlig indvirkning på antallet af forbrændte kalorier. Større mennesker forbrænder flere end slanke og yngre forbrænder flere end ældre.

Af Iben Sandra Svensson /
Kommunikationsmedarbejder,
Kolonihaveforbundet

Kilder: www.axapphealthcare.co.uk/health-information/fitness-and-exercise/gardening,
www.friluftsradet.dk/indhold/fakta-om-friluftslivet-i-danmark/danskernes-friluftsliv.aspx

NYT FRA
UDVALG OG
HOVEDBESTYRELSEN

KONGRESSEN NÆRMER SIG MED HASTIGE SKRIDT

Det er på kongressen, man kan stille forslag til store ændringer i forbundet og derfor arbejder alle udvalg og Kolonihaveforbundets hovedbestyrelse på højtryk med blandt andet den type forslag. Efter kongressen i september udsender vi nyheder om, hvad der er blevet vedtaget.

Iben Sandra Svensson

Af Iben Sandra Svensson /
Kommunikationsmedarbejder,
Kolonihaveforbundet

VORES KURSER

En af fordelene ved at være medlem af Kolonihaveforbundet er, at vi årligt afholder relevante kurser for vores haveforeningers bestyrelser.

Kurserne giver bestyrelserne de værktøjer, det kræver at drive en kolonihaveforening. Igennem undervisning i økonomi, jura, konflikthåndtering og meget andet, bliver bestyrelserne klædt på til de opgaver, de varetager som frivillige i haveforeningerne.

Evaluering af kurserne

Det er vigtigt for os at vide, om kurserne rammer vores haveforeningers behov eller om der er noget, der skal gøres anderledes. Derfor har vi siden 2014 afsluttet hvert kursus med at bede kursisterne aflevere et evalueringsskema. I skemaet beder vi dem angive på en skala fra 1-5, hvor enige de er i en række udsagn. Du kan se udsagnene og resultatet af kurserne i 2017 i skemaet herunder.

Vi må sige, at resultatet for 2017 peger i retning af, at kursernes indhold er tilfredsstillende. Forbundet arbejder dog løbende på at forbedre materialet, så kurserne fortsat opleves som relevante.

Resultatet for 2017

Baseret på 175 kursUSDeltagere fordelt på 12 kurser i hele landet.

KURSER AFHOLDT I 2017	JURA		KASSERER		KONFLIKTHÅNDTERING	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
De behandlede emner var relevante for mig	4,8	4,6	4,3	-	4,2	-
De emner, som blev behandlet, var dækkende for mit behov	4,6	4,5	4,3	-	3,9	-
Gennemgangen af emnerne var klar og forståelig	4,8	4,6	4,3	-	4,4	-
De valgte eksempler var gode som illustration af det enkelte emne	4,7	4,5	4,3	-	4,2	-
Kursusmaterialet var velegnet til formålet	4,8	4,6	4,3	-	4,4	-
Antallet af pauser undervejs var passende	4,7	4,5	4,5	-	4,7	-
Forplejningen under kurset var i orden	4,7	4,6	4,5	-	4,7	-
Forbundskontorets behandling af min tilmelding var tilfredsstillende	4,8	4,6	4,5	-	4,9	-
Jeg var samlet set godt tilfreds med kurset	4,8	4,8	4,5	-	4,4	-
Gennemsnitsresultat for kurserne som helhed	4,7	4,6	4,4	-	4,4	-

5 = meget enig / 4 = enig / 3 = i nogen grad enig / 2 = ikke enig / 1 = slet ikke enig

SKAT OG KOLONIHAVEHUSE

DEN NYE VURDERINGSLOVS BETYDNING FOR BESKATNING AF KOLONIHAVEHUSE PÅ LEJET JORD

Grundskyld/Ejendomsskat

Ejeren af jorden skal betale grundskyld/ejendomsskat til den kommune, som jorden ligger i. Kolonihaveforeninger, der selv ejer jorden, skal altså betale grundskyld, men den opkræves som oftest hos selve foreningen, som herefter fordeler udgiften blandt medlemmerne. Haveforeninger på lejet jord betaler ikke grundskyld, da de ikke selv ejer jorden.

Ejendomsværdiskat

Ejeren af en bygning skal betale ejendomsværdiskat af bygningen. For kolonihavehuse på egen jord (typisk andelshaver) er der ingen undtagelser til dette. For kolonihavehuse på lejet jord er ejeren af huset hidtil blevet pålagt at betale ejendomsværdiskat, hvis huset af SKAT blev vurderet til at være mere end kr. 100.000 værd. I så fald skulle ejeren betale skat af hele beløbet. Skatten var 10 promille af værdien. Det vil for et hus med en værdi på kr. 200.000 sige kr. 2.000 i skat. Kolonihaver uden hus behandles som grunde. Der betales ikke ejendomsværdiskat af værdien af ubebyggede grunde.

Ny vurderingslov pr. 1. januar 2018

Den 1. januar i år trådte en ny vurderingslov i kraft, som ændrer reglerne om beskatning af kolonihavehuse. Ændringen får betydning for vurderinger, der foretages efter den nye lov. Det vil sige, at hvis huset er vurderet før 1. januar 2018, vil de tidligere regler gælde, og det er de regler, der er nævnt ovenfor. Så snart der laves en ny vurdering efter den nye lov, træder de nye regler i kraft for det pågældende hus. Efter de nye regler er kolonihavehuse fritaget for vurdering og dermed for at betale ejendomsværdiskat. Dette gælder alene for kolonihavehuse på lejet jord. Årsagen er

ifølge forarbejderne til loven, at kolonihavehuse på lejet jord ikke er registreret tilstrækkeligt klart, hverken i forhold til ejerforhold eller i BBR. Derfor er de nødvendige data på nuværende tidspunkt ikke til stede til at vurdere huse. Det bemærkes, at alle andre typer huse end kolonihavehuse på lejet jord fortsat er underlagt vurdering.

Måske andre muligheder for beskatning af kolonihavehuse

Selvom den nye lov fritager kolonihavehuse på lejet jord for vurdering, er der efter SKAT's hidtidige praksis fortsat mulighed for at beskatte husene. Dette skyldes, at SKAT i nogle tilfælde har skønnet en lejeværdi af huset, når det var mindre end kr. 100.000 værd. Denne lejeværdi er herefter blevet beskattet.

SKAT har dog ofte alligevel undladt beskatning, da nytteværdien i mange tilfælde er blevet opvejet af udgifter til vedligeholdelse af huset mv. Så selvom muligheden består, anser vi den for at være mere teori end praksis. Hvis SKAT skulle beslutte sig for at benytte denne mulighed for beskatning, vil det være hele husets værdi, der anvendes til at beregne lejeværdien, og det vil gælde for alle huse uanset deres værdi.

Beskatning ved salg af kolonihavehuse

Man bliver typisk ikke beskattet af en evt. fortjeneste ved salg af et kolonihavehus. For andelshaver skal en

evt. fortjeneste ved overdragelse af et andelsbevis med brugsret til en havelod dog beskattes som aktieavance, når der samtidig sker salg af den bygning, der er beliggende på havelodden.

Den 1. januar i år trådte en ny vurderingslov i kraft, som ændrer reglerne om beskatning af kolonihavehuse.

Registrering i BBR

Som nævnt er det blandt andet utilstrækkelige data i BBR-registret, der har fået SKAT til at fritage kolonihavehuse på lejet jord for vurdering. Derfor vender vi lige reglerne

for BBR-registrering. Alle bygninger skal registreres i BBR. Dette gælder også kolonihavehuse. Det er ejeren af bygningen, der har ansvaret for at indberette bygningen til BBR og herefter løbende holde øje med, at oplysninger i BBR er korrekte. Hvilke oplysninger, der skal indberettes, og hvordan det indberettes, kan du læse mere om på BBR's hjemmeside (www.bbr.dk). Kommunen har mulighed for at udstede en bøde på op til 5.000 kr., hvis der ikke er indberettet oplysninger til BBR rettidigt, eller der er opgivet urigtige oplysninger. Kommunen har ligeledes hjemmel til at foretage en udvendig besigtigelse og opmåling af en bygning, hvis der skulle være tvivl om oplysningernes rigtighed. Kommunernes tilgang til BBR-registrering er meget forskellig, og derfor er der pt. store lokale forskelle på, hvor store krav kommunerne stiller til BBR-registrering af kolonihavehuse, og hvor meget kontrol og opfølgning, der er på registreringer.

HISTORISK HAVEFORENING

- REDDET PÅ MÅLSTREGEN

I 1866 tog Thistedes sognepræst Hans Christian Sonne initiativ til oprettelsen af Thisted Arbejderforening, Danmarks første brugsforening, bl.a. med det formål at skaffe billigere fødevarer til arbejderbefolkningen.

Fra venstre Margrethe Berg, Peter Christensen og Dorthe Nielsen ved indgangen til havekolonien.

Derfor var det en naturlig forlængelse af foreningens virke at skaffe medlemmerne et lille stykke jord, som kunne være med til at skaffe mad på bordet. Det skete i 1891 - samme år som København fik sine første kolonihaver. Arbejderforeningen købte en ejendom i Nørregade for 12.000 kr. Ved åen var der et tilhørende eng-areal på godt en hektar, som kunne udlægges til kolonihaver. Arealet blev opdelt i godt 70 småhaver på hver ca. 120 kvm., og der blev straks udlejet 25 haver. Lejen var 5 kr. om året, hvilket var omkring en halv ugeløn for en ufaglært arbejder. I løbet af kort tid fik anlægget navnet Amager. Hvis man betegner Thisted som København, så kan placeringen af haverne vel godt gøre navnet, der i så fald er udsprunget af den thylandske ironi. Amager forblev ikke det eneste fristed i Thisted. Senere kom der flere kolonihaver til i byen. Interessen for kolonihaver bredte sig også til skolerne. Thisted Børghøjskole havde

således skolehaver i perioden 1910-64. Her kunne eleverne frivilligt modtage undervisning to gange om ugen fra april til oktober.

Truet af nedrivning

For få år siden solgte brugsforeningen arealet til en privat produktudvikler, efter at haveforeningens medlemmer i 1. omgang sagde nej til at købe kolonihavegrundene. En 25-års lejekontrakt udløb 1. maj i 2017, og der blev da udfoldet mange bestræbelser for at bevare haverne, fordi grundejeren i stedet havde planer om at udstykke 68 byggegrunde på arealerne. Kolonihaveforbundet blev involveret i at bevare kolonihaverne og efter forgæves forsøg på at få kommunen til at købe arealerne og efterfølgende udleje dem til haveforeningen, måtte forbundets hovedbestyrelse godkende en garanti for et 30-årigt lån på 2,1 mill. kr. til køb af de nuværende 55 havelodder. Tingene faldt på plads i dette forår, og der var stor glæde og tro på fremtiden at spore ved en samtale med repræsentanter for den nuværende bestyrelse, som overtog ledelsen efter at den tidligere bestyrelse opgav at komme videre sidste år.

Er nu ejere af haverne

Haveforeningens formand, Peter Christensen, kasserer Margrethe Berg og bestyrelsesmedlem Dorthe Nielsen, kan alle melde om ny optimisme og virkelyst blandt medlemmerne, der nu bliver ejere af deres havelodder for at kunne afdrage på lånet:

Haverne er i størrelsen 110 til knap 500 kvm og der må bebygges på 15 % af arealet. Medlemmerne skal betale mellem 2.000 kr. - 9.000 kr. årligt for låneafdrag og medlemskab af forening og forbund. Udtalelser: Indtil tingene blev afklaret har der været lidt wild west-stemning blandt medlemmerne, men nu vil vi alle sørge for at tingene kommer på plads med havehuse i god stand og ordentlig pasning af hække og haver. I samarbejde med kommunens jobcenter har vi fået assistance af en arbejdsledig 4 timer om ugen til bl.a. at ordne fællesarealerne og vi håber at kunne give vedkommende nogle timers beskæftigelse om ugen, når ordningen udløber. Vi har vedtaget ordensregler som skal følges, og vi skal i det hele taget sørge for at få alle med i den fremtidige indsats for Amager, hvor vi under hele forløbet har været meget glade for forbundets støtte med forbundsformand Preben Jacobsen og kredsformand Peter Rønning Bæk i spidsen. Haveforeningen havde i maj besøg af medarbejdere ved det landsdækkende TV-antikprogram Guld i købstæderne, da TV-serien besøgte Thisted. Afsnittet vises i september-oktober.

Af Preben Sørensen / Kredsformand,
Sønderjyllands kreds

DA ÆBLEHYTTEN KOM TIL VERDEN

Sidst i juni sluttede de 26 afsnit af Kolonihaven, der hver uge er blevet vist i TV 2 SYD og også af andre regionale TV 2-kanaler.

1. Nancy og Gert Gerber sammen med haveforeningsformand Birte Sveen (th) på terrassen foran nybygningen på Mønstervej.
2. Soveværelse i moderne design.
3. Den hyggelige stue i det nye havehus.

med at sætte haven i stand, der bl.a. er prydet af flere store æbletræer - heraf navnet på det nye hus: Æblehytten.

Stor interesse

Haveforeningens formand,

Birte Sveen, kan fortælle om stor interesse for projektet både hos andre kolonister og hos interesserede i det hele taget, som har fulgt TV-serien hver lørdag aften. "Der kommer mange forbi og spørger til nybyggeriet, så det er dejligt og positivt at opleve sådan en interesse. Vi har også oplevet det positivt på den måde, at der på kort tid blev lejet 13 ledige haver ud i vores haveforening, der ialt rummer knap 200 haver".

Positivt fokus

"Det er et fantastisk hus, Nancy og Gert har skabt. Vi har været meget stolte over at vise programmerne og jeg håber, seerne har fået inspiration til selv at tage fat på små og store projekter i kolonihaven, sommerhuset eller derhjemme", siger TV SYDs chefredaktør Claus Christensen. "Vi håber at programmerne har været med til at sætte et positivt fokus på det liv, der leves i Syd- og Sønderjyllands mange dejlige kolonihaveforeninger. Det er et enestående stykke Danmarkshistorie, der forhåbentligt har sine bedste år foran sig", siger Claus Christensen.

Det skete på festlig vis hvor 20 medlemmer af TV SYD's Venneforening (efter lodtrækning) var inviteret til over 2 aftener at besøge den nybyggede kolonihave i Haveforeningen Sundsmark i Sønderborg.

Projekt på tid

Her blev de modtaget af vinderne af TV-stationens konkurrence om projektet, Nancy og Gert Gerber, Rinkenæs, der viste rundt og fortalte om de travle måneder, der var gået forud, inden havehuset var færdigt og døbt Æblehytten. "Det har været en stor arbejdsopgave. Større end forventet, fordi det gamle havehus var i for dårlig stand og for lille til vores brug. Så vi måtte starte forfra ved siden af det gamle hus og opføre det 40 kvm. nye træhus, som der er mulighed for ifølge haveforeningens lokalplan", fortæller Nancy og Gert

Gerber. "Oprindeligt skulle projektet være gennemført på 90 dage, men grundet nybyggeriet og forsinkelser i starten fik vi 10 dage ekstra at råde over. Bevillingen på de 100.000 kr. kunne heller ikke slå til, så vi har selv skudt ca. 20.000 kr ekstra ind i projektet". Undervejs har vi hele tiden måttet tilrettelægge nybyggeri og indretning efter tv-fotografens optagelser, og jeg har selv måttet filme samtalerne mellem Gert og mig selv i hver udsendelse samt indkøbe materialer og lign. Men det har været rigtigt sjovt, og vi har haft et godt samarbejde med andre kolonister i haveforeningen, der har været meget hjælpsomme undervejs", fortæller Nancy. "Vi har begge været enormt presset på grund af vores arbejde, men her kan vi slappe af, ligesom børnene kommer her og overnatter. Gert har kunnet bruge sin viden fra tidligere byggeopgaver, og jeg har kunnet bruge mit professionelle kendskab til design ved husets indretning". Vinderparret nåede inden præsentationen af slutresultatet at få fjernet resterne af det gamle havehus samt at gå i gang

Af Preben Sørensen / Kredsformand,
Sønderjyllands kreds
Fotos: TV SYD og Preben Sørensen

Frist for
manuskripter til
Havebladet #4 2018:
27. august

NYKØBING SJÆLLAND PARADIS FOR SMÅ PENGE

Fra april til oktober bor vi i min kolonihave, der ligger to km fra min lejlighed. Jeg er meget glad for blomsterne og kan altid få hjælp fra naboerne. Jeg dyrker ikke grøntsager, da jeg ikke kan spise så meget, men efter min mening kan man bygge et Paradis for små penge.

**Theresa Roxas, have 91,
H/F Østervang af 1942**

ODENSE

PINSESOL OG JUBILÆER I H/F VIBELUND

For en gangs skyld var det perfekt vejr til at holde Pinsemorgenarrangement søndag d. 20. maj. Vi havde traditionen tro inviteret til morgenkaffe med tilbehør. Vi havde også inviteret de tre havefolk, som har jubilæum i år, der var 2 med 25 år og én med 40 år.

De to med 25 års jubilæum er Sulejman Bazar, have 33, og Nghiep Tu Tran, have 118, 40 års jubilæum er John Vendelbo, have 124. Desværre kunne Nghiep ikke komme, men han har senere fået diplom og gave med mindeplade. Efter overrækkelsen af diplomer og gaver var der salg af lotteri, vi havde igen i år skrabet en stor mængde gevinster sammen, så der var gevinster til alle. Vi havde en rigtig hyggelig formiddag, som vil kunne huskes længe.

Jørgen Erik Jørgensen, formand Haveforeningen Vibelund

Fra venstre Sulejman Bazar, i midten formanden, til højre John Vendelbo.

KOLONIHAVEFOBUNDET ØNSKER TILLYKKE

AALBORG JUBILÆER I H/F HØJVANG VEST

Til lykke med jubilæet til Minna og Søren Krogh, have 18. De har haft haven i 40 år. For 10 år siden stoppede Søren efter 24 års formandskab for haveforeningen. En stor tak for de 24 år. Hilsen fra os alle.

Jonna Jakobsen

HOLMEGÅRD 70 ÅRS FØDSELS DAG

Formand for HF Møllehaven, Erling Christiansen, fylder 70 år den 18. august 2018.

**Gitte Larsen,
kasserer**

GLADSAXE H/F VOLDLY HOLDER 90 ÅRS JUBILÆUM

Den 17. august 2018 har H/F Voldly 90 års jubilæum. Foreningen blev grundlagt den 17. august 1928 ved voldene i Husum (deraf navnet) nærmere bestemt i området, hvor Voldparken nu ligger. Fra 1948 flyttede vi til Gladsaxe Møllevej 35 og vi er 101 haver, et kontor samt et foreningshus. Den 17. august afholder vi reception for medlemmer men også for alle, der ønsker at ønske en ung forening til lykke med de 90 år. Den 18. august fejres jubilæet med fælles flaghejsning og morgenmad for senere på dagen at holde bankospil og slutte dagen af med et brag af en fest for alle medlemmer. At det er en ung jubilar kan ses på, at haveforeningen er i gang med et generationsskifte såvel blandt medlemmer som i bestyrelse, men efter lidt turbulente år mener vi nu at have fundet en visionær bestyrelse, der virker som om den har fuld opbakning blandt haveforeningens medlemmer. Vi ser derfor frem til de næste 90 år, hvor det der står først på ønskelisten er en forlængelse af lejekontrakten og kloakering.

Gitte Randaløv

DRAGØR A/H SØNDERGÅRDEN FYLDER 60

I august fejrer A/H Søndergården 60 år. Jubilæet fejres med festligheder for foreningens medlemmer.

Erik Johnsen

1. De to fødselarer, forbundsformand Preben Jacobsen til venstre, og næstformand Carsten B. Olsen til højre.
2. Et lille udpluk af de mange der kom for at hilse på fødselarene.
3. Æresmedlem Dorte Hebgen i samtale med Preben Jacobsen.
4. Fra venstre ses Susan M. Andreassen, hovedstaden vest, Johnny Eriksen, Århus kreds, Kirsten Holm, hovedstaden vest og Jann Dalgaard, hovedstaden Vest, der også deltog i festlighederne.

FØDSELSDAGSRECEPTION FOR KOLONIHAVEFORBUNDETS FORMAND OG NÆSTFORMAND

Fredag den 8. juni 2018 afholdt Kolonihaveforbundet fødselsdagsreception for forbundets formand Preben Jacobsen og næstformand Carsten Olsen, der begge rundede 70 år. Receptionen blev afholdt på Herløv kro der ligger i Herlev, tæt ved Kolonihaveforbundets domicil og der var mange kolonister, der havde fundet vej for at ønske til lykke.

✳ Fantastiske priser på kvalitetsfrø
 ✳ Gratis fragt ved køb over 30 kr
 ✳ Blomsterfrø
 ✳ Grøntsagsfrø
 ✳ Heirloom og økologiske frø
 ✳ Kvalitets-haveredskaber
 ✳ Andre lækre haveartikler
 ✳ Super kundeservice

Lynhurtig levering
 Gode priser

Need4Seed
 Frø og andet - Naturligvis

www.need4seed.dk
 Industrivej 3A tv.
 5500 Middelfart

Brug koden "HB3" og få 15% rabat i 2018

Tagpapdirect

SHINGLES TAGPAP

Vores shingles tagpap udnytter innovativ teknologi til at forbedre shingles' præstationer med mindre vægt.

Alle shingles tagpap er produceret, så det giver en overlegen holdbarhed og fleksibilitet. Holdbarhed mindst 40 år alt efter forhold.

Kun 216,- pr. pakke.
(3 m2 pr. pakke, som dækker 2,5 m2)

Fås i flere forskellige farver.

Sort Grøn Rød

www.tagpapdirect.dk
 Tlf: 70 23 15 51 - E-mail: salg@tagpapdirect.dk

"Det bedste, jeg nogensinde har gjort"

Flot foretrukket kildesortierende muld-toilet til kolonihavehuset. Stor succes ved test i 10 kolonihaveforeninger. Hent brochure og se film på www.backlund.dk
Følg os på www.facebook.com/Backlunddk

ÅBENT HUS

Man. 06.08 kl. 17 - 19
Tirs. 14.08 kl. 16 - 18
Ons. 22.08 kl. 16 - 18
Tors. 30.08 kl. 16 - 18
Man. 03.09 kl. 17 - 19

Separetts topmodeller
Villa 9000/9010
- 85.000 solgte

**Kampagnepris
kun kr. 5.595,-**

BACKLUND ApS

Holmebjerg 21 · 2950 Vedbæk
Tlf. 6093 1453 · Mobil: 6093 1453
E-post: backlund@backlund.dk
www.backlund.dk

– gode tilbud
til haven

E-muld

- også
i bigbags

**Muld
Spagnum
Barkflis
Træflis
Topdressing
Grus
Granitskærver**

Levering med lastbil
eller afhent selv
Container udlejning

**Beregn selv pris på
www.l-n-g.dk**

Lynge Naturgødning

Slangerupvej 16 · 3540 Lynge

48 18 73 50

Åben hverdage kl. 7-16
Lørdag kl. 9-13 i sept. & okt.

STORT UDVALG!

I BRUGTE:

stalddøre med termoruder
terrassedøre
dobbelt terrassedøre
yderdøre
indvendige døre
termovinduer
glaspartier
energitermoruder
nye og brugte
radiatorer

Vi foretager også reparationer,
montering af døre, vinduer, terras-
ser og udestuer. Endvidere udfører
vi havearbejde, træfældning
og flisearbejde m.m.

Herluf Christensen

Herstedøstergade 25
2620 Albertslund

Tlf. 2442 3860

hcgennybyg@mail.dk

**Åbent alle dage efter aftale
– også weekend og aften**

Kolonihavehuse & Bjælkehytter

Danmarks
største
udvalgte
kolonihave-
huse

Model Vorsø 2

14,5 m², 44 mm kraftige bjælker.

Komplet byggesæt bestående af bundramme, væg i massive bjælker
44 mm, trægulv, spær, tagbrædder, sternbrædder, vinduer og døre
samt diverse lister. Vinduer leveres med termoruder, sprosseramme,
beslag, greb og lås.

Nu kun kr. 27.200,- inkl. moms og lev.

Byggeværktøjet er uanset, eikel, montageværktøjet, tagbekledning, fundament, isolering og montage.

KONTOR & UDSTILLING: BYTOFTEN 10 - 5590 LANGESKOV - TLF. 70 23 15 51 - MAIL: NYNORM@NYNORM.DK
UDSTILLING: HÅNDVERKERVEJ 82, 4000 ROSKILDE (åbent alle dage, dog kun bemandet torsdag 9.30 - 14.00)

nynorm
SIDEN 1975

WWW.NYNORM.DK

Birkedalhuset

- Vær din egen arkitekt og byg hvad du drømmer om.
- Vi leverer alle typer hytter og huse som selvbyg, medbyg eller totalentreprise.
- Mere end 650 kvalitetshuse leveret siden 2003.
- Få udarbejdet et gratis og uforpligtende tilbud

www.birkedalhuset.dk · Tlf. 2420 6009

FRITIDSHUSE

Skal du have bygget nyt kolonihavehus eller fritidshus, eller skal du have renoveret det hus du allerede har, så kontakt os.

Kongelundshusene®
er høj kvalitet til
ATTRAKTIVE PRISER

KONGELUNDSHUSENE APS

Toftegårdsvej 9 · 4622 Havdrup
T: 40 15 70 09 · mail@kongelundshusene.dk

WWW.KONGELUNDSHUSENE.DK

SolarMagic er markedets bedste og billigste luftsolfangersystem, hvilket er dokumenteret i den eneste helt uvildige test af luftsolfangersystemer i Danmark.

Den bedste gave du kan gi dig selv og dit havehus.

Særligt tilbud kun til kolonihavebladets læsere.

1 stk. SolarMagic model M40wall, som vist på billedet Nu til 1.950,- før 2.500,- Spar 550,-

(Passer til et hus på op til 50m². Leveringsomkostninger 200,- kan kun bestilles ved tlf. henvendelse på 60231200, da prisen er forbeholdt kolonihavebladets læsere)

SolarMagic, Kammersgårdsvej 36, 7760 Hurup

Tlf. 6023 1200 - kontakt@solarmagic.dk

www.solarmagic.dk

Nematoder - en naturlig løsning

Til bekæmpelse af en række specifikke skadedyr

Nemaslug - Nematoder til bekæmpelse af dræbersnegle

- ✓ Små og middelstore snegle uden hus kan bekæmpes med Nemaslug.
- ✓ Nemaslug anvendes straks efter modtagelse, og kan opbevares i køleskab indtil udløbsdato.
- ✓ Nemaslug pastaen opløses i vand og vandes ud på fugtige og skyggefulde steder. Gerne i regnvejr.

Nematoderne virker i en periode på op til 6 uger fra behandlings-tidspunktet. Jorden på behandlingsstedet skal være porøs og fugtig. Nematoderne inficerer dræbersnegle, der stopper med at æde, og dør efter et par uger. Dræbersneglene æder de døde dræbersnegle, og nematoderne spredes også på den måde. Man skal derfor ikke fjerne svækkede og døde snegle.

Nematoder i Nemaslug lever naturligt i haver og natur, men i et utilstrækkeligt antal til at bekæmpe dræbersnegle. Med Nemaslug øges antallet af nematoder markant. Når der ikke er flere snegle de kan angribe, falder antallet af nematoder til naturligt niveau.

**Nematoder
mod forskellige
skadegørere**

- ✓ Snegle uden hus
- ✓ Gåsebillelarver
- ✓ Øresnudebiller
- ✓ Sorgemyg
- ✓ Stankelben
- ✓ Myrer

Læs altid etiketten og oplysninger om produktet for anvendelse.

BASF
We create chemistry

Se mere på www.nemaslug.dk

GANLØSE

Fritidsbyg ApS

Kolonihavehuse & sommerhuse

Besøg vore prøvehuse
i Ganløse

På adressen:
Måløvvej 99 – Ganløse

Vi giver også gerne tilbud
ud fra egne tegninger

Råhus opstillet:	Indv. materialer til færdiggørelse:	Råhus indv. materialer og montering:
12,0 m ²	kr. 56,000	kr. 12,200
20,0 m ²	kr. 81,400	kr. 17,890
28,0 m ²	kr. 105,000	kr. 38,400
31,5 m ²	kr. 119,580	kr. 39,400
36,0 m ²	kr. 126,200	kr. 42,600
40,0 m ²	kr. 133,800	kr. 46,200
40,5 m ²	kr. 133,800	kr. 43,500
45,0 m ²	kr. 147,200	kr. 48,900
57,0 m ²	kr. 180,900	kr. 57,500
6,0 m ² skur	kr. 21,400	
9,9 m ²	kr. 27,400	

Mellem kl. 17-18

Tlf. 4818-3753

Biltelefon 4020-3753

Korskær 4, Ganløse, 3660 Stenløse

www.ganlosefritidsbyg.dk

Alle priser er incl. 25% moms.
Alle modeller kan laves med loft til kip. hems.
Nøglefærdige huse, indhent tilbud.
Vinduer og døre med termoglas lavenergi
Tag: Gitterspær 15°. B6 etemit. sort
100 mm mineraluld.
3/4x4" profilbrædder, plastfolie.
Væg: 2x4" tømmer. Vindpap.
1x5 profilbrædder, plastfolie.
Gulv: 2x5" tømmer. 100 mm mineraluld
Vindpap. 22mm spånplade.

Der er flere gode grunde til at vælge et hus fra
GANLØSE FritidsByg:

- NYHED! Punktfundament er med i prisen
- Gulvstrøer er overfladeben, 5x5" 2x5"
- Indskud er trykimprægneret
- Stolpekonstruktion 4x4" 2x4"
- Udvendig beklædning: 1x5" profilbrædder, trykimprægneret
- Alle vinduer er oplukkelige, DVK-mærket
- 100 mm isolering i HELE huset, mere efter ønske
- Vinduer og døre kan flyttes efter deres ønske – vi bygger gerne efter Deres tegning
- Indvendig beklædning: 3/4x4" profilbrædder, indv. kvinta og plastfolie indv. glatte døre
- Gulvbrædder eller klikgulv til merpris af 195.00 m²
- 44 års erfaring med kolonihavehuse og sommerhuse.
- NYHED! Vinduer og døre med termoglas/fabriksmalet
- Merpris for ekstra isolering i sommerhuse

NYHED: Nu også Sibirisk lærk mod merpris

Vi kommer ikke på Fyn og i Jylland

Kolonihavehuse & Bjælkehytter

Model Gotland 16

15,2 m², 40 mm kraftige bjælker.
Komplet byggesæt med vinduer og dør.
Før kr. 23.900,-

Nu kun kr. 22.500,- inkl. moms og lev.

Model Hornbæk

24 m² + 9 m² veranda, 70 mm kraftige bjælker.
Komplet byggesæt med vinduer og dør.
Før 77.400,-

Nu kun kr. 75.900,- inkl. moms og lev.

DESIGN DIT EGET KOLONIHAVEHUS

- eller vælg mellem en af vores mange standard modeller.

Design dit eget drømmehus fra kun 1.600,- kr. pr. m² eller vælg imellem mere end 100 færdige råhuse og hytter på vores hjemmeside www.nynorm.dk. Vi tilbyder også rådgivning og hjælp til byggeplaner.

Model Copenhagen FÆRDIGMONTERET

Har du en drøm om en ny bjælkehytte, men ikke ønsker at montere selv, så kan vi tilbyde færdig montering.

I prisen vil være inkluderet montering af hytte på byggeherrens fundament, isoleringssæt til væg og tag inkl. isoleringsmateriale, shingles tagpap og malede vinduer m.m.

Kun kr. 299.800,- i 70mm

RING og hør nærmere.

Danmarks
største
udvalg i kvalitets-
kolonihave-
huse

Vidste du at
5.800
Danske boligejere har
handlet bjælkehytter hos
Nynorm de seneste
år

Alle er umalet byggesæt med termoglas eller 1 lag glas, ekskl. montage sæt, tagbeklædning, fundament og isolering.

nynorm
SIDEN 1975

KONTOR & UDSTILING: BYTOFTEN 10 - 5550 LANGESKOV - TLF. 70 23 15 51 - MAIL: NYNORM@NYNORM.DK
UDSTILLING: HÅNDVÆRKERVEJ 82, 4000 ROSKILDE (åbent alle dage, dog kun bemannet torsdag 9.30 - 14.30)

WWW.NYNORM.DK

I Sorgenfri, Kongens Lyngby nord for København, ligger Frilandsmuseet som en levende erindring om liv som det blev levet på landet og i landsbyerne for 300-400 år siden op til 1950'erne.

Frilandsmuseet - er et spændende sted

En del af husene er omgivet af haver, som de så ud på den tid, husene var i brug. For den historieinteresserede kolonist kan man dog stadig hente inspiration til detaljer i egen, nutidige, have.

Hvis du vil vide mere om Frilandsmuseet kan du gå ind på natmus.dk/museer-og-slottet/frilandsmuseet-det-gamle-danmark hvor du finder alle relevante oplysninger om adresse, indgange, åbningstider, aktiviteter mv.

1. Haven ved Borre er fra midten af 1850-erne, men her er der måske ikke så meget inspiration at hente, for dette syn, med vandpumpen i forgrunden, kan man se i mange nutidige kolonihaver. Eneste forskel er at vandpumpen var i brug i 1850-erne.
2. Ved huset fra Dannemare, slutningen af 1800-tallet, er buksbomhækken stadig den foretrukne hæk.
3. I midten af 1800-tallet var humle en almindelig plante da hver husholdning producerede sin egen øl og til det er humle en vigtig ingrediens. Den slags haver kaldtes humlekuler. Denne have findes ved huset fra Årup.
4. Frilandsmuseet har også en lille herregård, Fjellerup hovedgård, hvor forvalterens kone omkring 1900-1910 etablerede denne lille have med runde bede. Typisk med de højeste stauder i midten og omkranset af en lille buksbomhæk.
5. Der er lidt barokstemning over disse bede med kanter af buksbom ved huset fra Barsø. Haven kunne være fra første halvdel af 1800-tallet, men hvorfor ikke bruge ideen i en nutidig have. Det giver struktur og er smukt at se på

Næste nummer af Havebladet

Næste nummer af
Havebladet udkommer
primo november.

KOLONIHAVEFORBUNDETS HJEMMESIDE

På Kolonihaveforbundets hjemmeside, www.kolonihaveforbundet.dk, finder du mange oplysninger om kolonihavelivet.

Du har også mulighed for at se Havebladet som PDF-fil på DialogNet.

SLUT MED OMDIRIGERET POST TIL KOLONIHAVEN

PostNord lukker for midlertidig adresseændring. Det betyder, at du ikke længere kan få din post dirigeret videre til haven med mindre, at afsender sætter din haves adresse på breve. PostNord forklarer ændringen som et led i deres omstilling, hvor de kun bruger adresser og adresseændringer fra CPR-registret, som er det officielle register i Danmark.

FIND DIT MEDLEMSNUMMER (KUNDENUMMER)

Bag på Havebladet, til højre ved dit adressefelt, finder du dit medlemsnummer, der i adressefeltet kaldes kundennummer. Du skal bruge dette nummer når du vil logge på Dialognet. Læs evt. mere om Dialognet i første nummer af Havebladet fra april 2018.

SEND ET PAR ORD

Har jeres forening jubilæum?
Har et af jeres medlemmer
jubilæum? Er der noget, I gerne
vil fortælle andre kolonister om?
Så send et par ord enten til
info@kolonihave.dk eller pr. post:

Kolonihaveforbundet

Smedeholm 13 C, 2. th.

2730 Herlev

500-600 anslag i alt er fint.